

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

Doc. RNDr. Petr Anděl, CSc.

Ekotoxikologie terestrického ekosystému

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Posuzování vlivů na životní prostředí

Centrum pro výzkum
toxických látek

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována
Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem
České republiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Ekotoxikologie terestrického ekosystému

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

1. Úvod do ekotoxikologie terestrického ekosystému
2. Toxikant v terestrickém ekosystému
3. **Biosystém ve vztahu k toxikantu**
4. Expozice terestrického ekosystému
5. Osud toxikantů v terestrickém ekosystému
6. Účinky toxikantu na úrovni organismu
7. Účinky toxikantů na úrovni populace
8. Účinky toxikantů na úrovni ekosystému – energie, hmota
9. Účinky toxikantů na úrovni ekosystému – řízení, vývoj
10. Metodika ekotoxikologického výzkumu

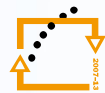
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

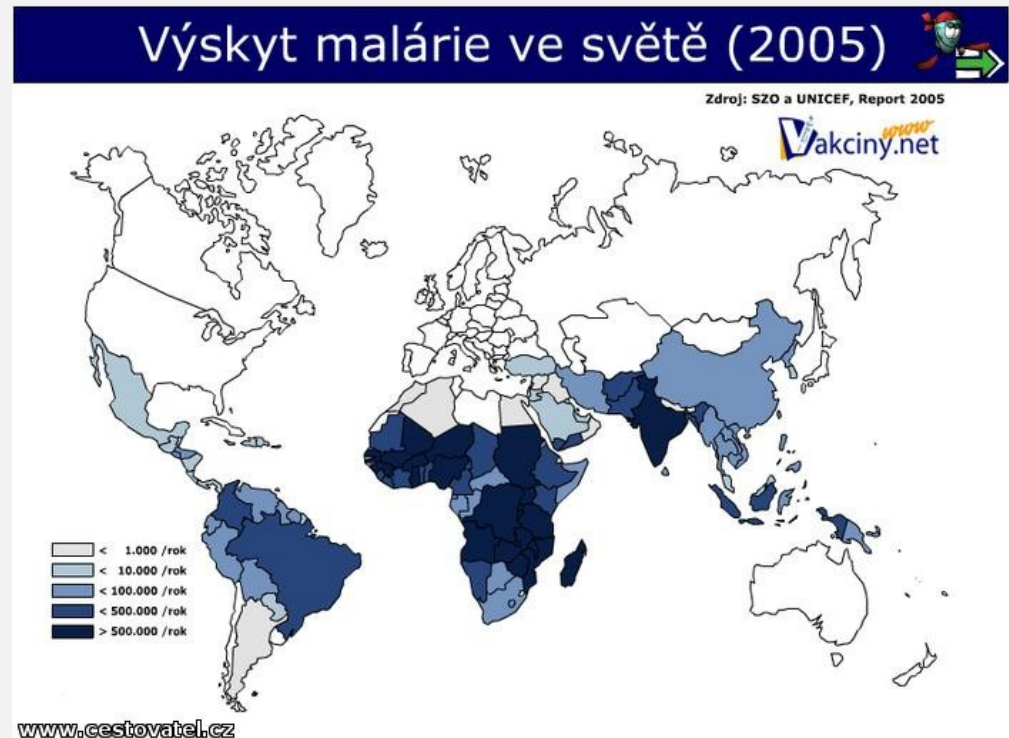
3. BIOSYSTÉM

Malária

Závažnost malárie

- ❑ jedna z nezávažnějších nemocí na světě
- ❑ ročně onemocní asi 500 milionů lidí
- ❑ úmrtnost asi 1 milion lidí – většinou dětí

Závažnost malárie

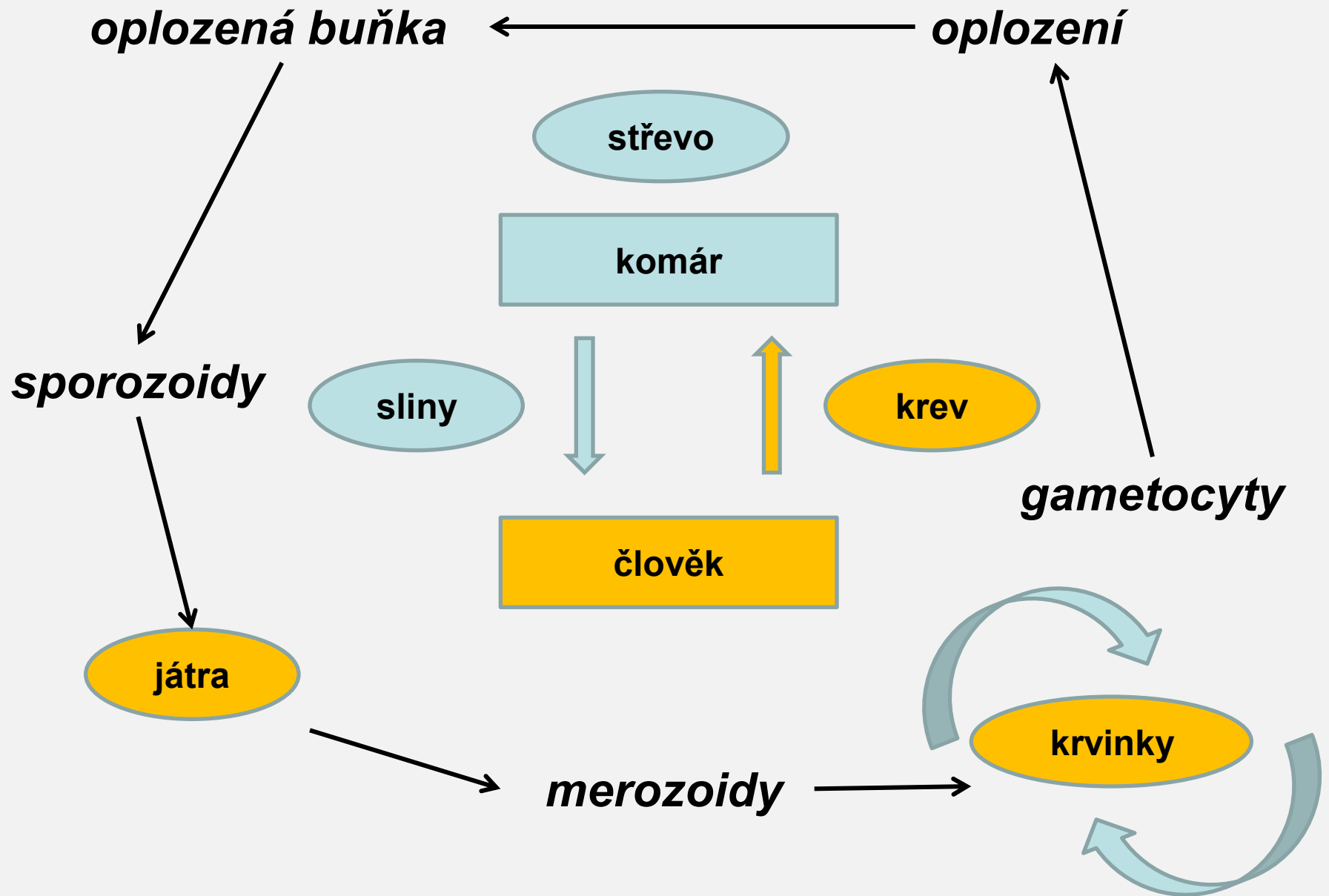
- ❑ jedna z nezávažnějších nemocí na světě
- ❑ ročně onemocní asi 500 miliónů lidí
- ❑ úmrtnost asi 1 milión lidí – většinou děti
- ❑ **boj proti malárii – jeden z cílů OSN pro 21. století**

Původce malárie

- ❑ původce nemoci – krevní parazitičtí prvoci (r. *Plasmodium*)
- ❑ mají složitý vývoj – přenašečem jsou komáři (především r. *Anopheles*)

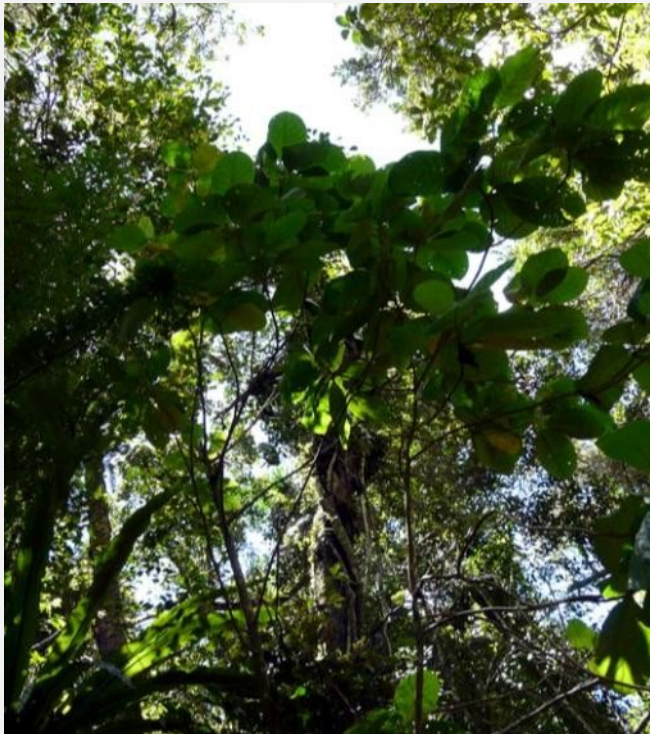

Rozmnožovací cyklus

Léčení malárie

- ❑ základním lékem – alkaloid chinin
- ❑ získává se z kůry stromu chinovníku (r. *Cinchona*)
- ❑ existuje asi 50 druhů – s různými obsahy chininu

Léčení malárie

- ❑ léky – antimalarika
- ❑ dnes řada syntetických léků
- ❑ problémem jsou rezistentní kmeny prvoků (důsledek velké genetické variability)

Prevence pro cestovatele

Před cestou:

- **Vyhýbat se zemím s vysokým výskytem malárie (zvláště v období dešťů)**
- **Při těhotenství – velmi zvážit nutnost cesty malárie – riziko pro matku i dítě**
- **Chemoprolaxe (ochrana léčivými přípravky)
- typ a dávkování určuje lékař**

Prevence pro cestovatele

Na cestě:

- **Vyhýbat se místům s vysokým výskytem malárie**
- **Oblečení pokrývající skoro celé tělo**
- **Repelenty, případně v kombinaci s insekticidy (na oděv)**
- **Spaní v uzavřené místnosti**
- **Sítě proti moskýtům**

Prevence pro obyvatele

Boj proti komárům:

- vysoušení močálů
(název malárie z ital. mall'aria = špatný vzduch)

Aplikace insekticidů

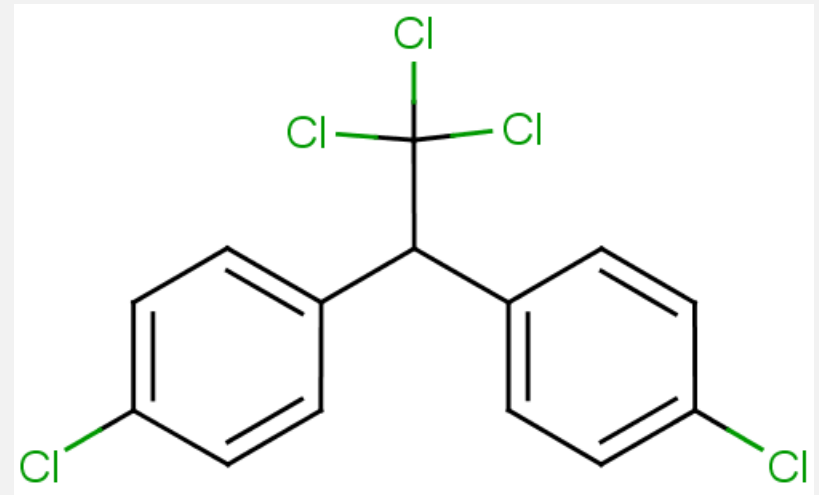
Boj proti komárům:

- **polovina 20. století – insekticidy – DDT**

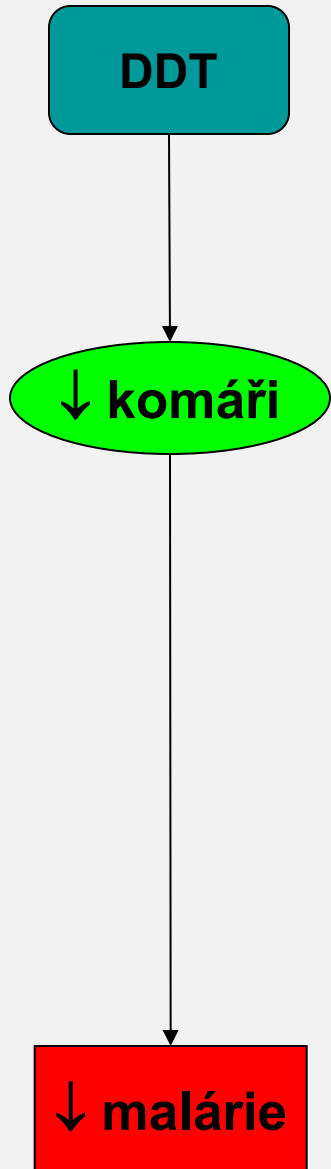
DDT – dichlorodifenyltrichloroetan

syntetizován již 1874 (německý chemik Othmar Zeidler)

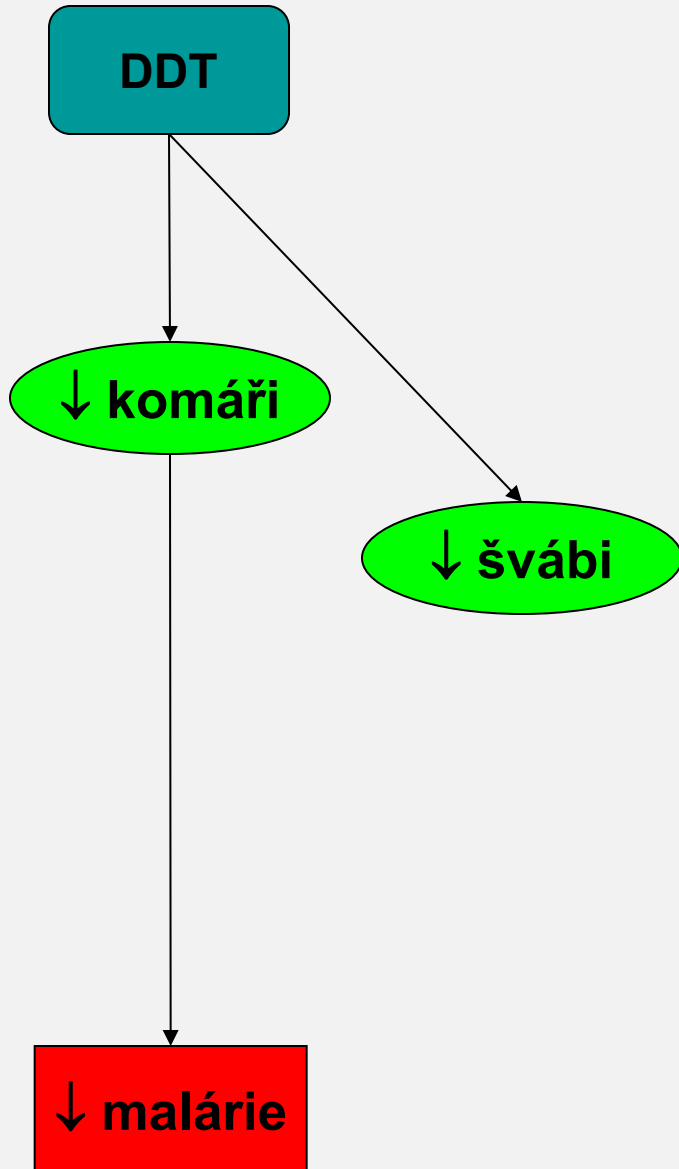
insekticidní účinky - 1939 – Paul Müller

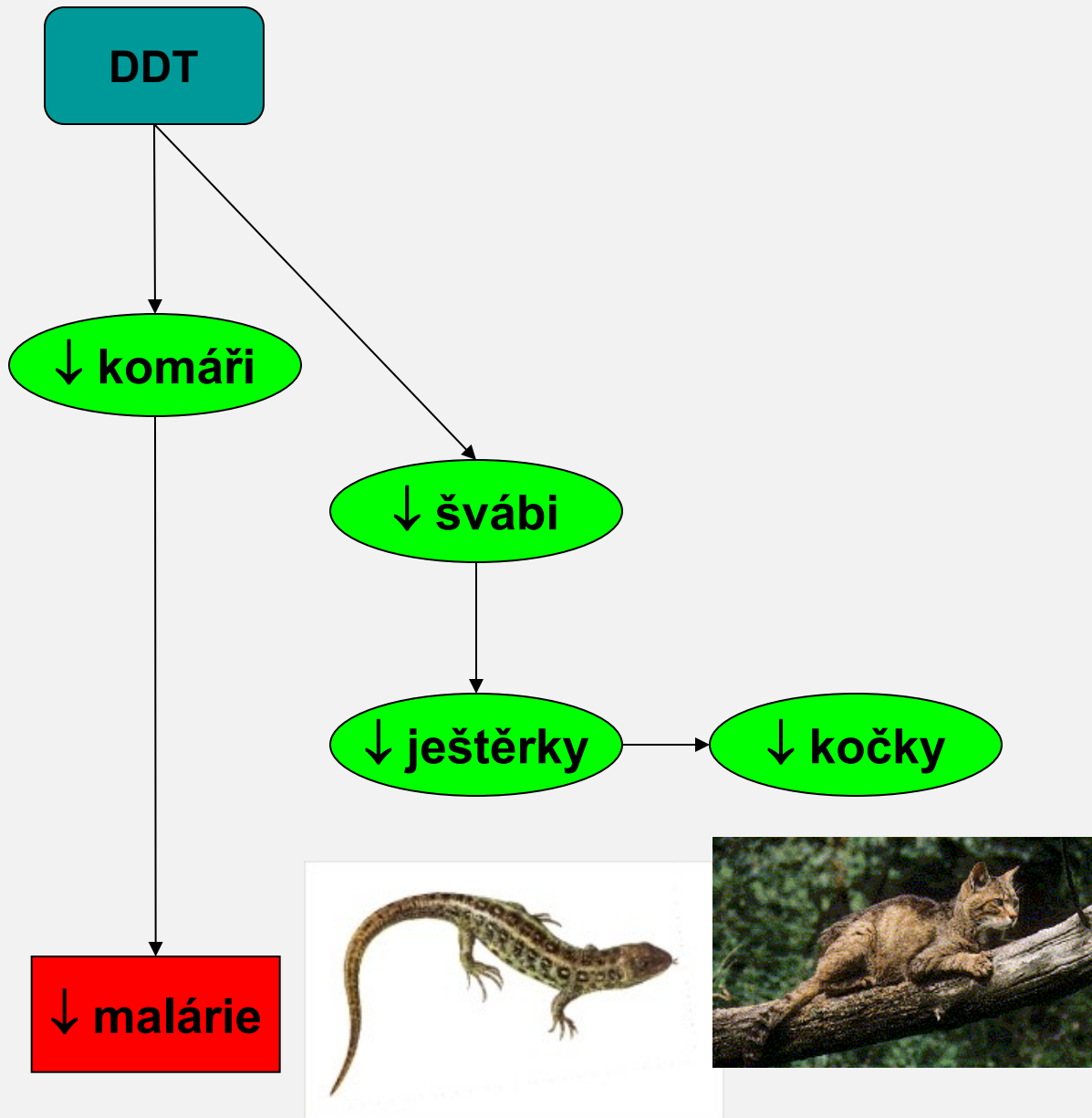
Aplikace DDT

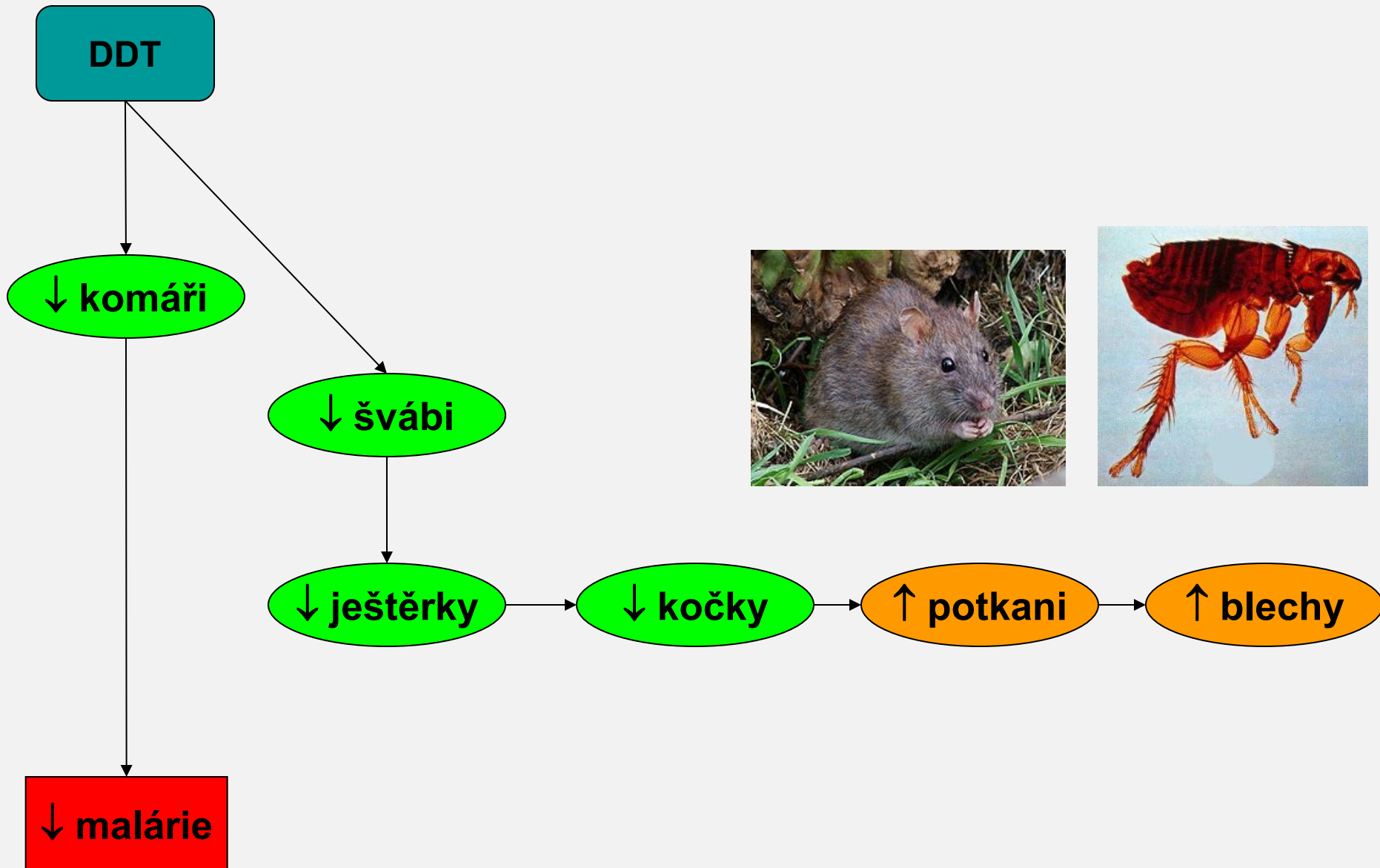
Aplikace DDT

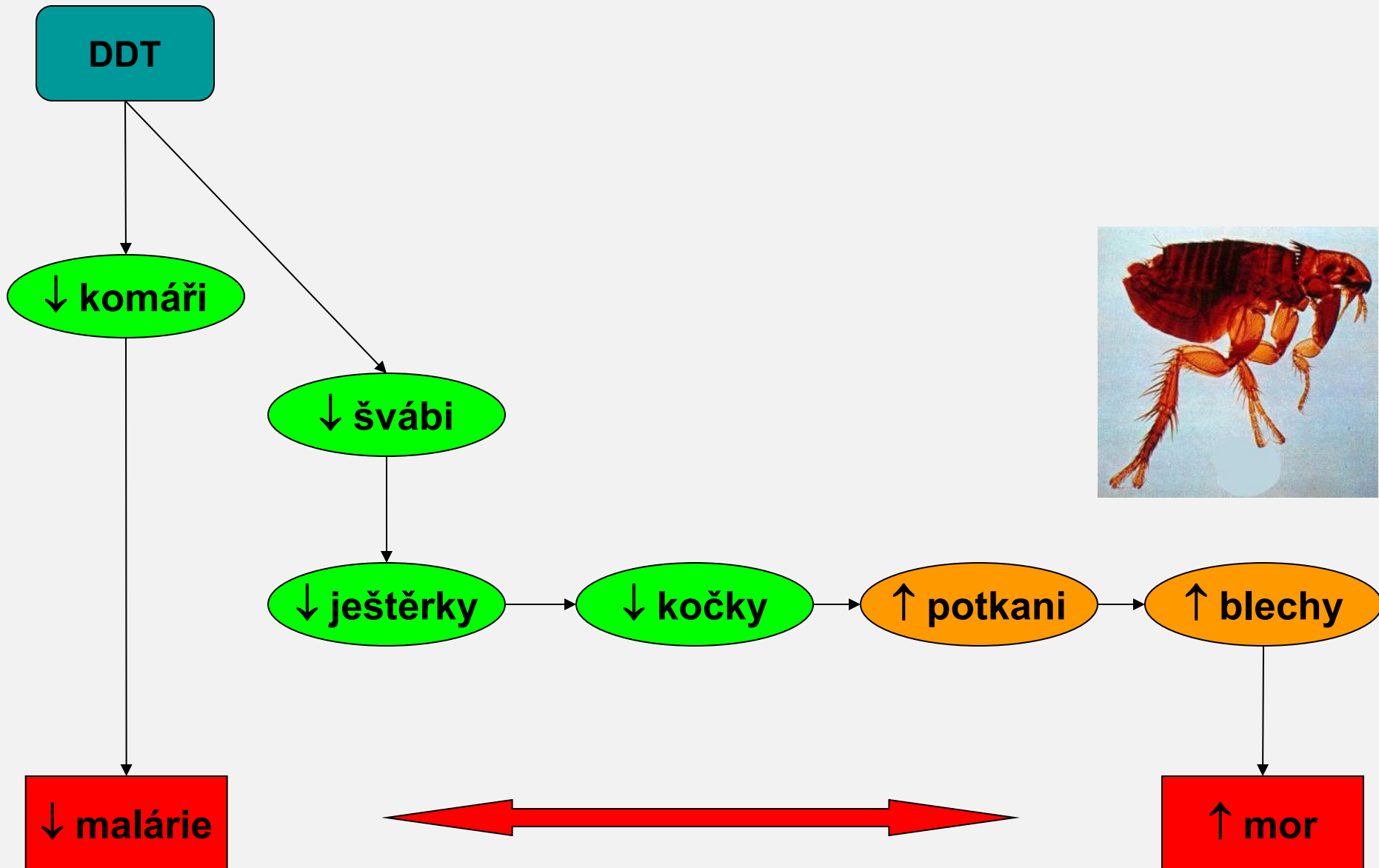
Aplikace DDT

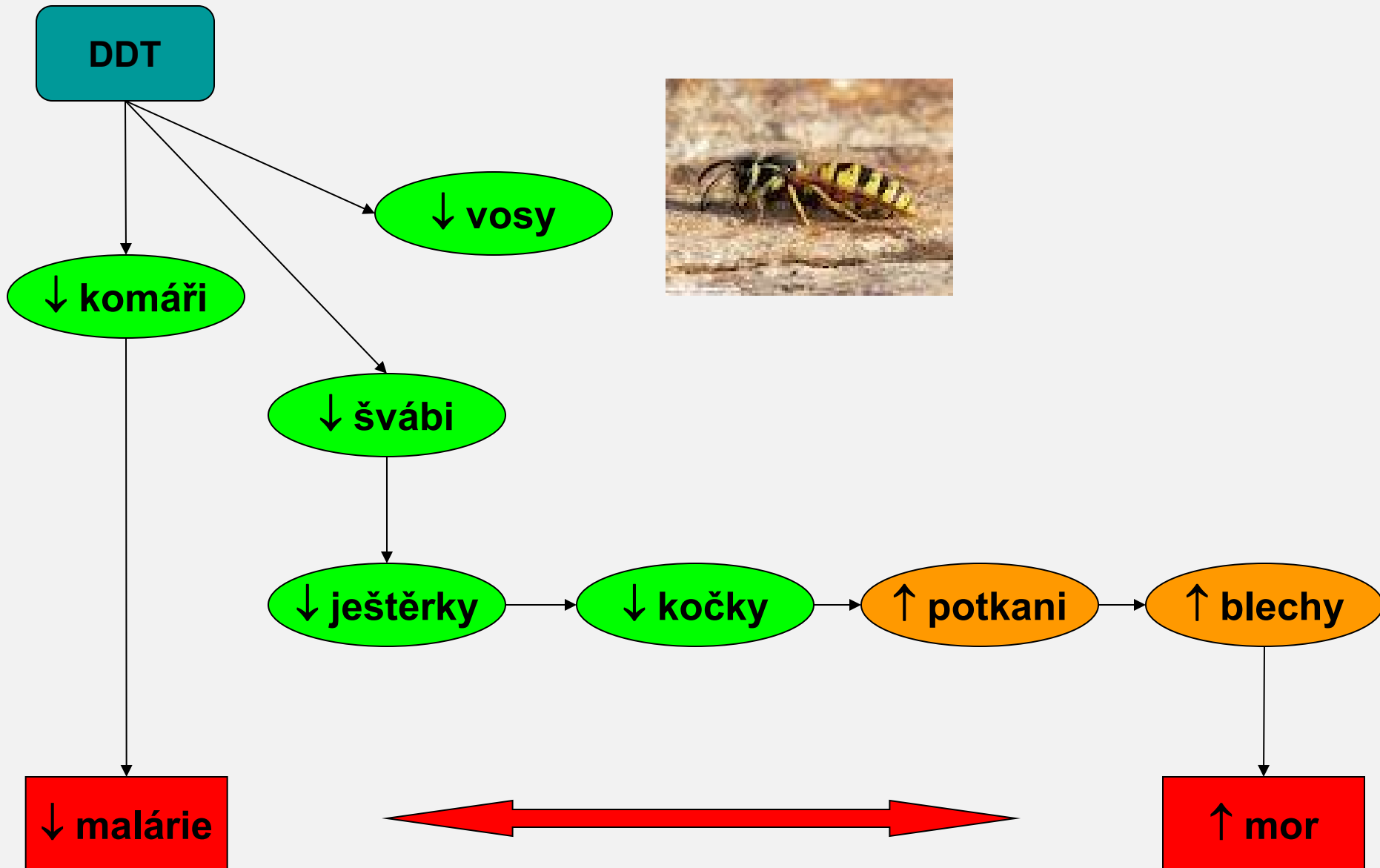
Aplikace DDT

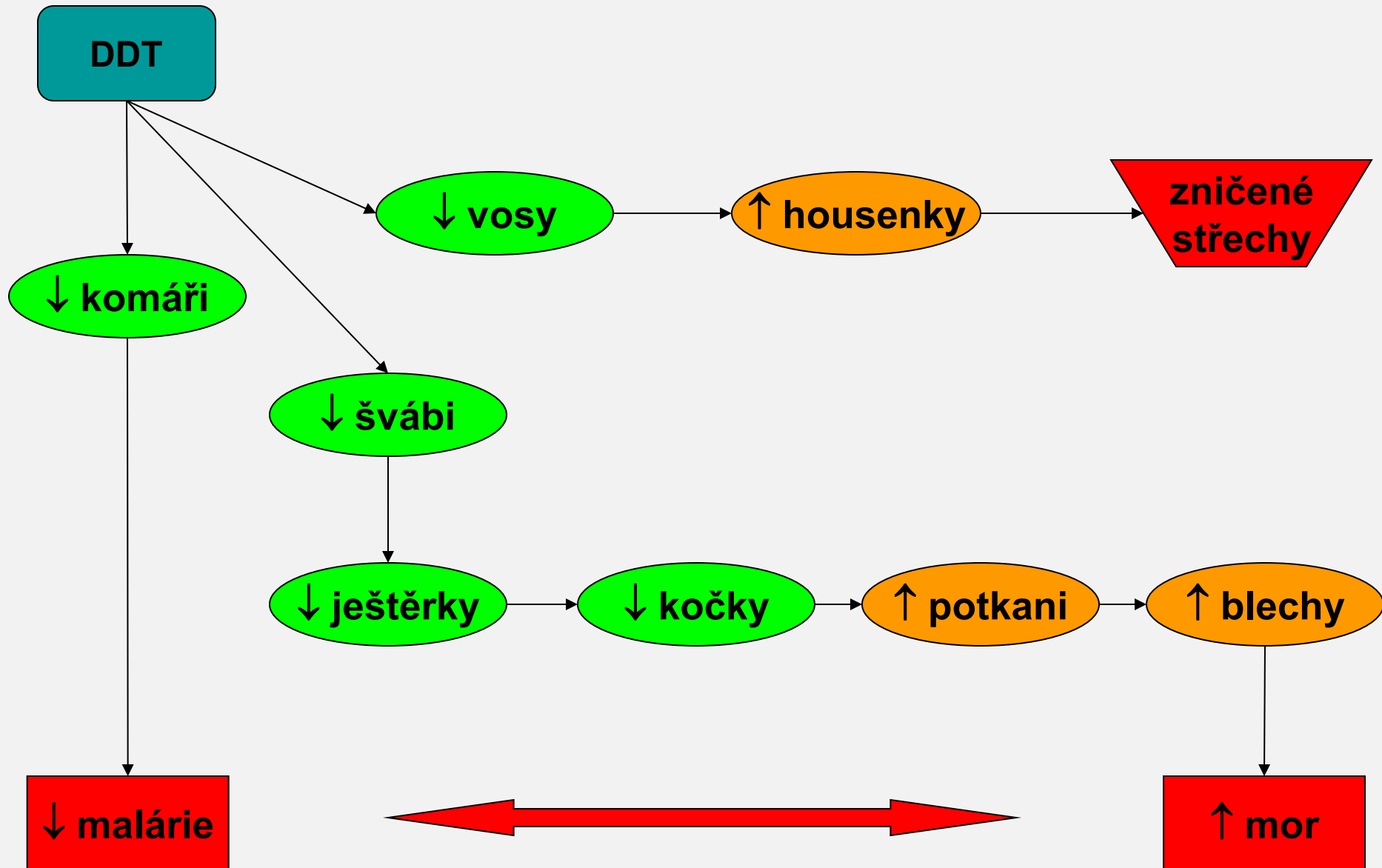
Aplikace DDT

Aplikace DDT

Aplikace DDT

Perspektivy

- ❑ prvoci vykazují velkou odolnost k lékům
tvorba rezistentních kmenů

Perspektivy

- ❑ prvoci vykazují velkou odolnost k lékům
tvorba rezistentních kmenů
- ❑ globální změny klimatu
se zvyšující se teplotou – se rozšiřuje areál výskytu
přenašeče – komára r. *Anopheles*

3.1. OBEČNÉ VLASTNOSTI

HIERARCHICKÉ USPOŘÁDÁNÍ

1. PRVKY

C, H, O, N, S, P - základní biogenní prvky

Na, K, Ca, Mg - hlavní kationty

Cl, F, I - hlavní anionty

řada dalších mikroprvků

Fe součást krevního barviva hemoglobinu

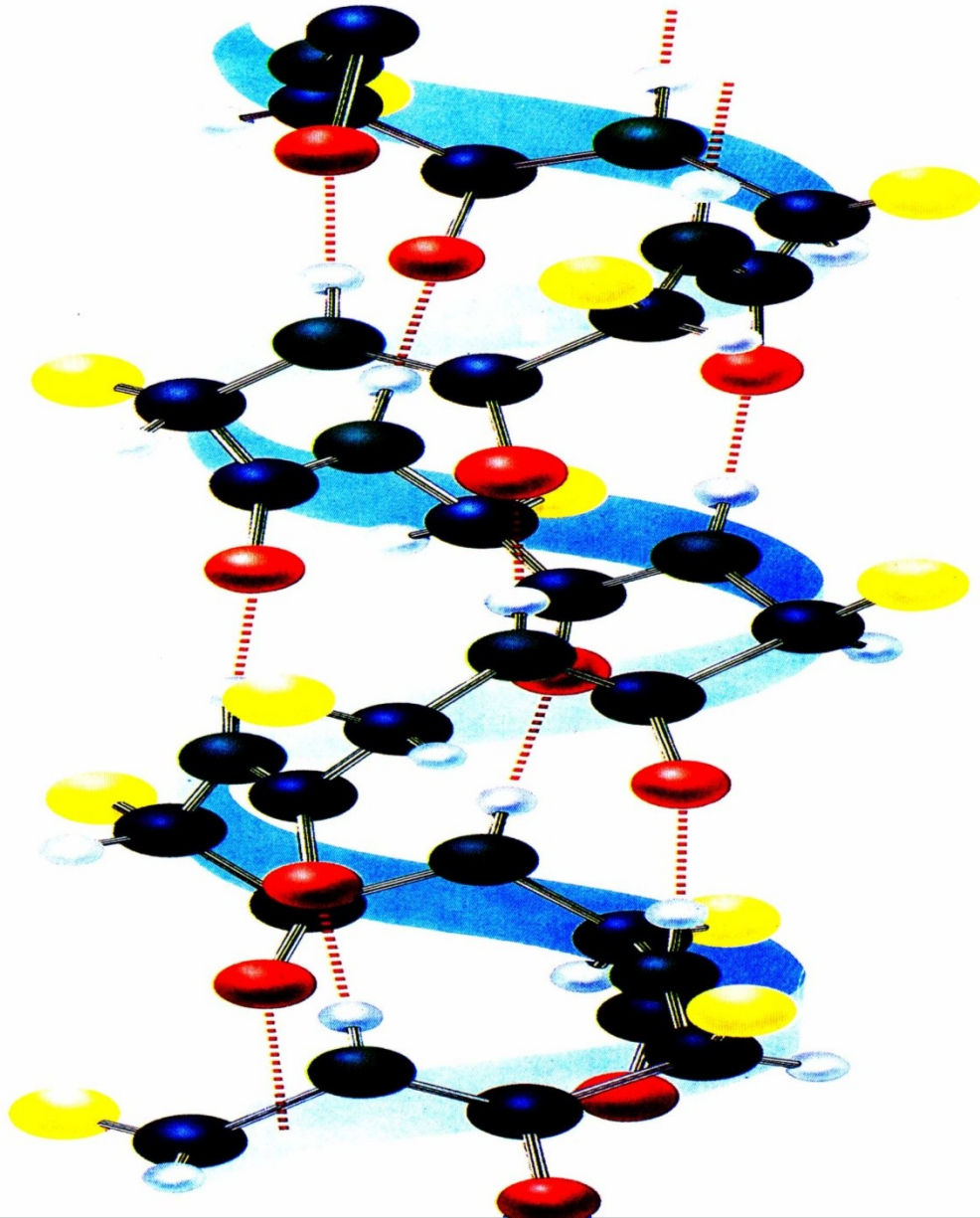
Cu součást enzymů

2. MOLEKULY

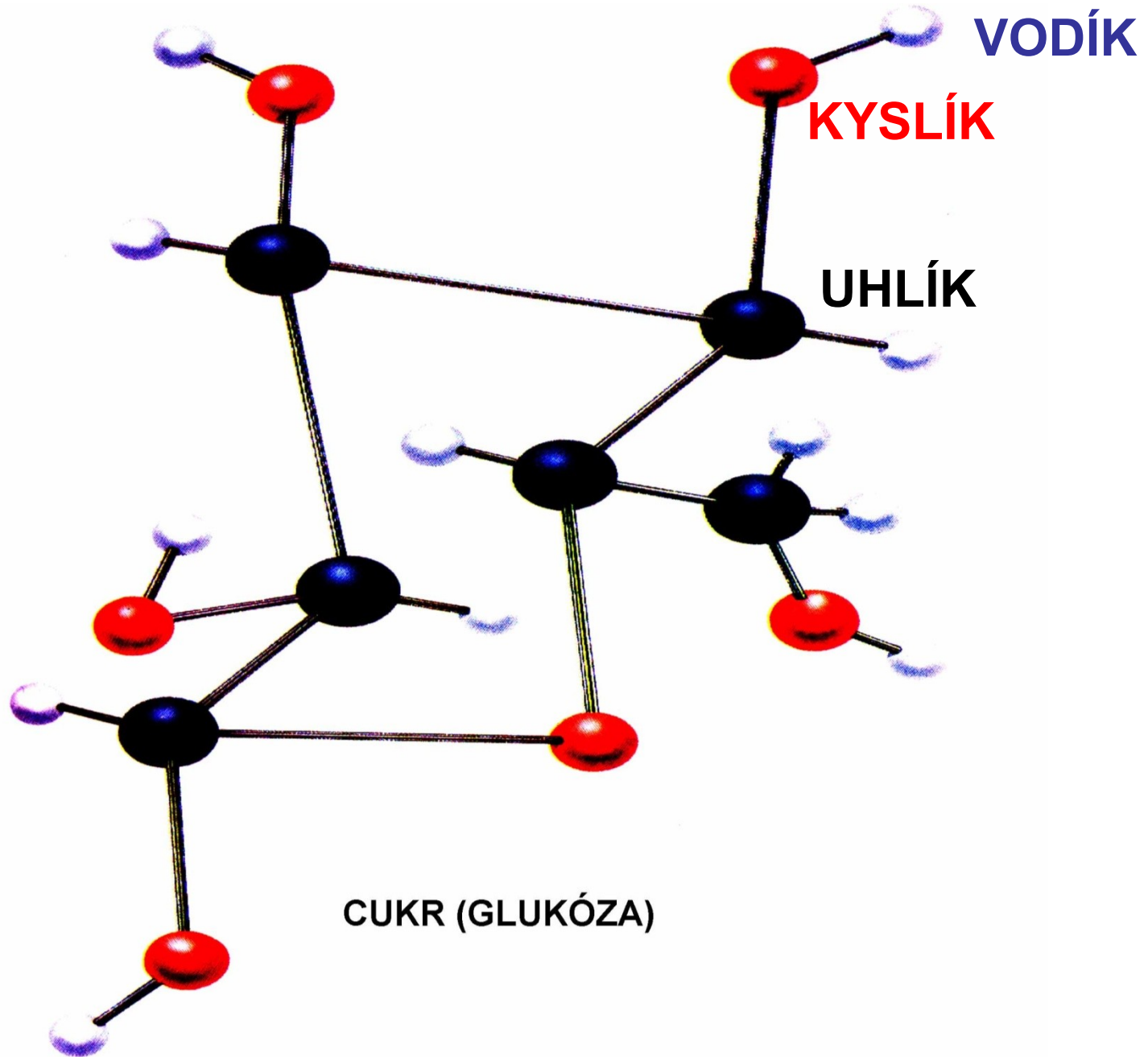
hlavní skupiny:

- **bílkoviny (proteiny)**
- **cukry (sacharidy)**
- **tuky (lipidy)**
- **nukleové kyseliny**

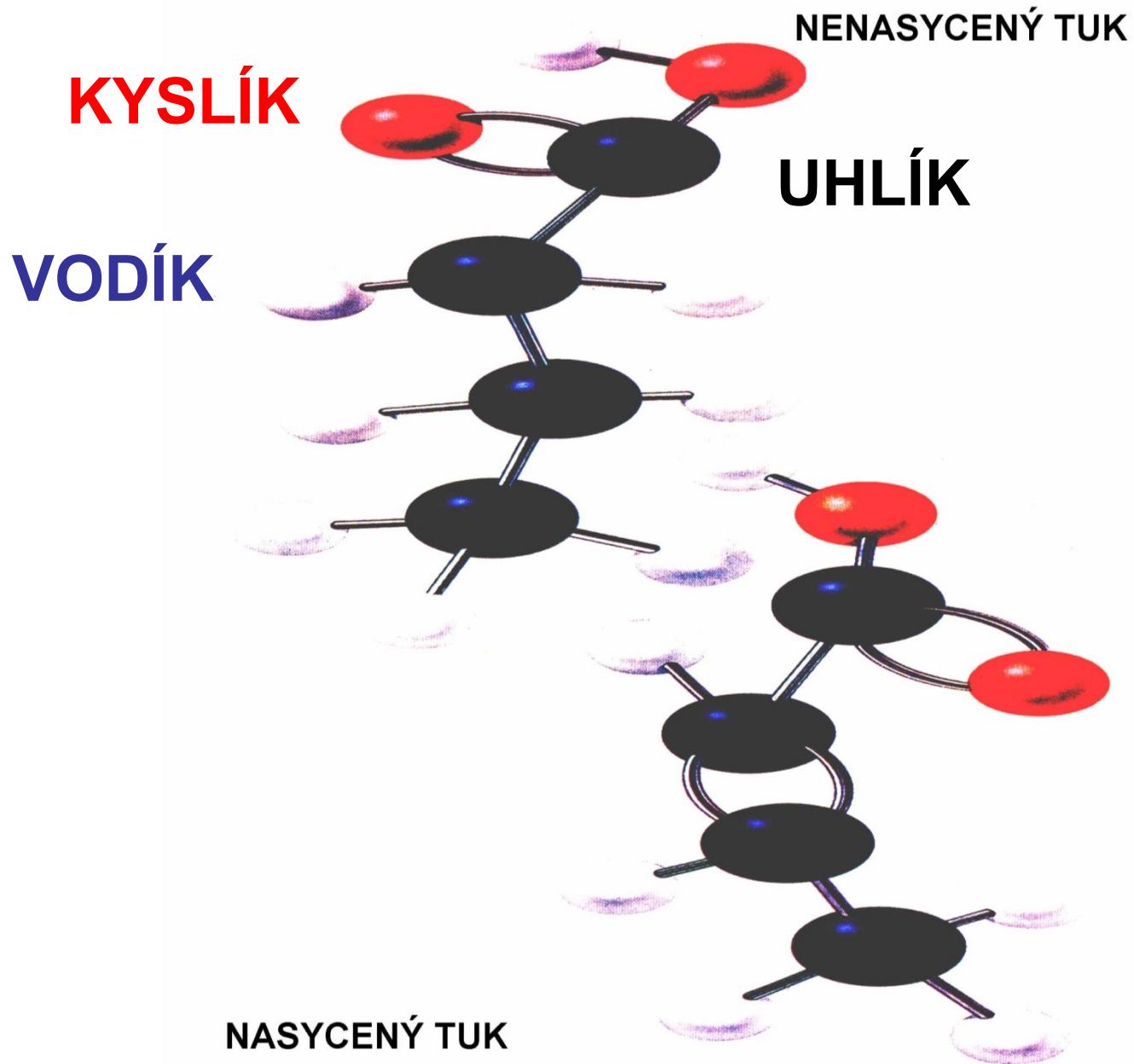
BÍLKOVINA

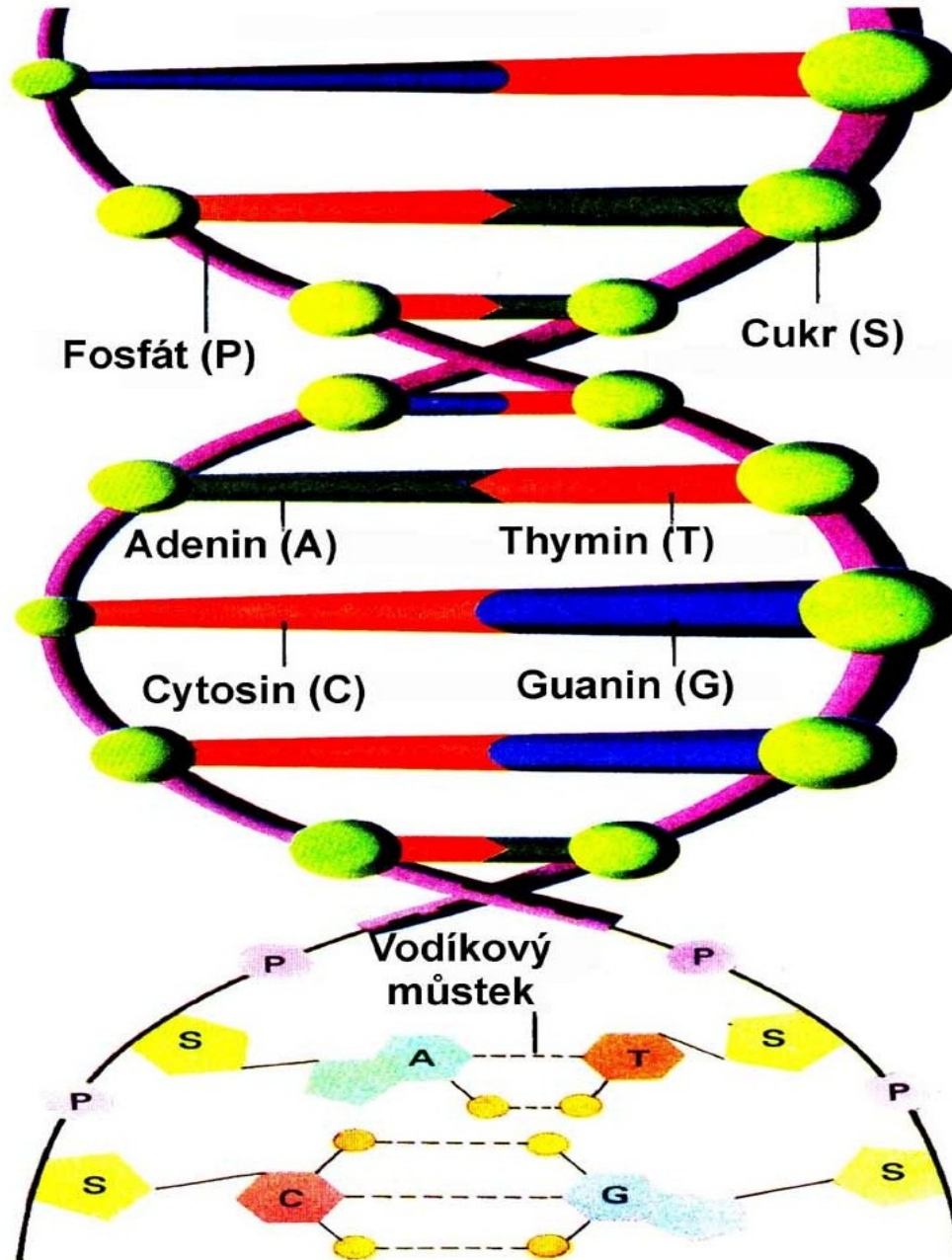
CUKR

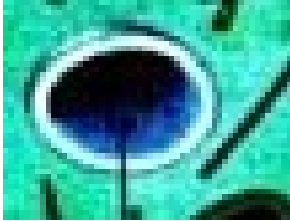
TUKY

DNA

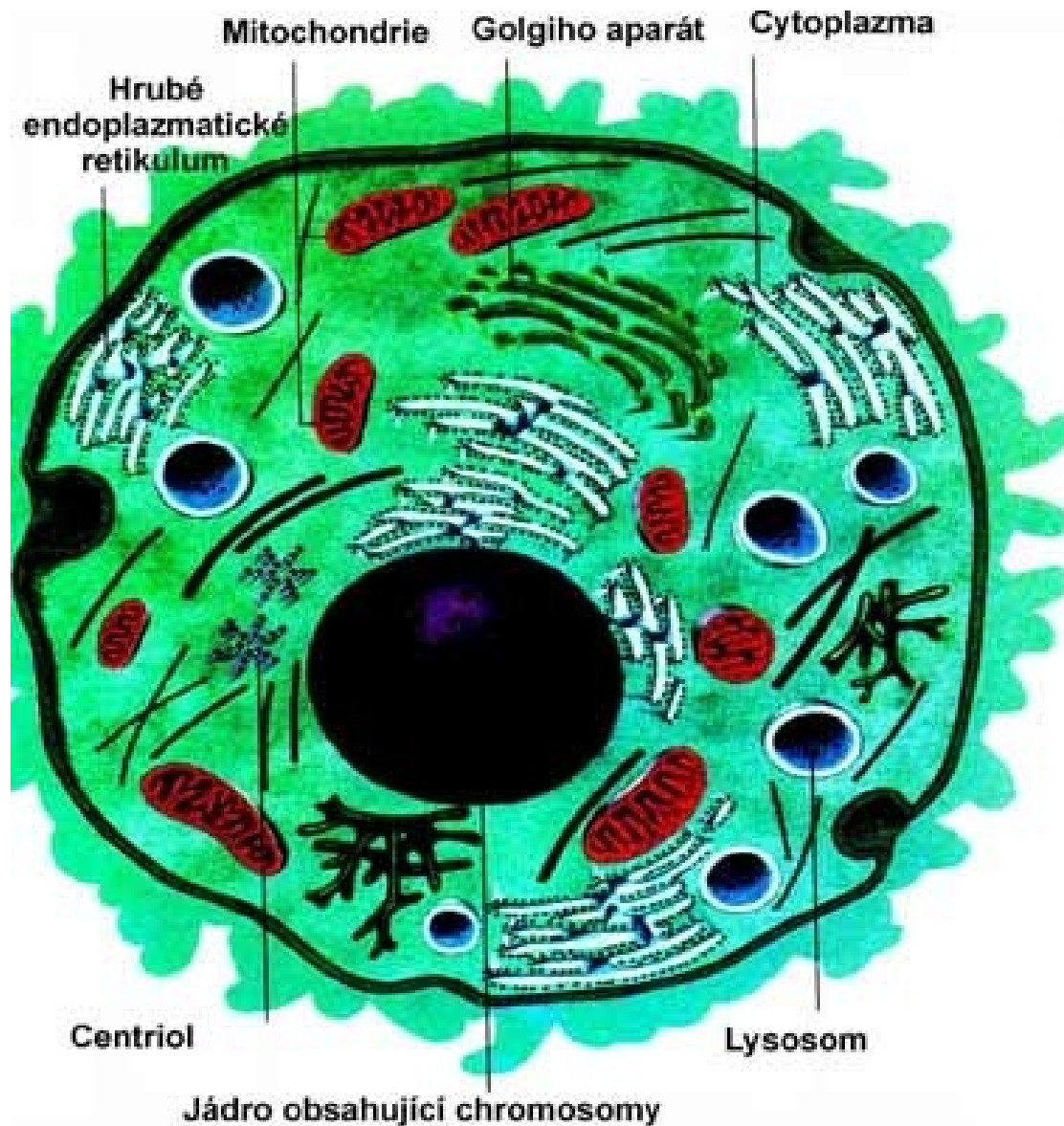

3. ORGANELY

STRUKTURA SYSTÉMU

4. BUŇKA - velká schopnost diferenciacce

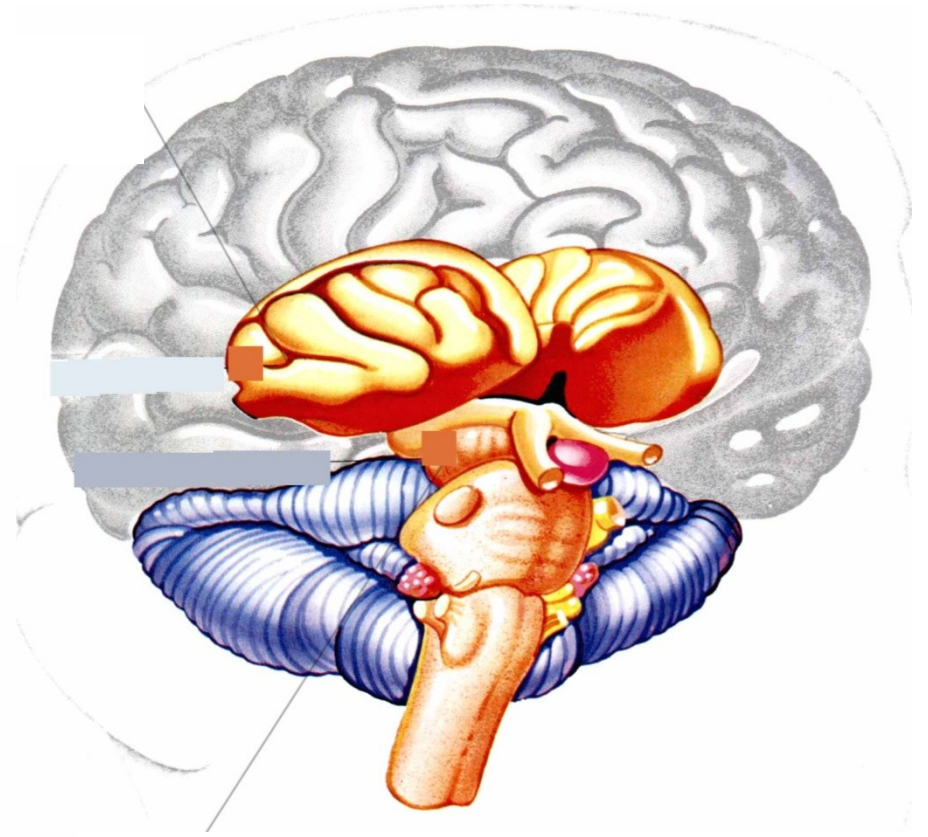
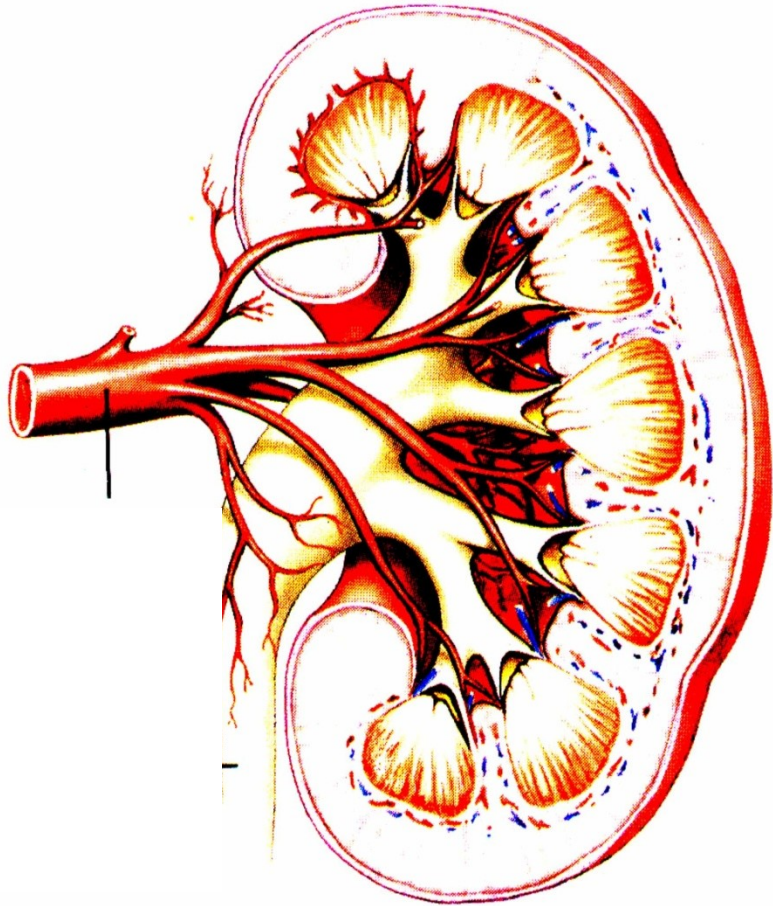

5. TKÁNĚ (PLETIVA)

- EPITELY
- POJIVA (vazivo, chrupavka, kost)
- SVALOVÁ (hladké, příčně pruhované, srdeční)
- NERVOVÁ
- TĚLNÍ TEKUTINY (krev, míza, mezibuněčná t.)

STRUKTURA SYSTÉMU

6. ORGÁNY

7. ORGÁNOVÉ SOUSTAVY

KS – kůže

OPS - opěrná a pohybová

TS - trávicí

DS - dýchací

VS - vylučovací

CS - cévní

NS - nervová

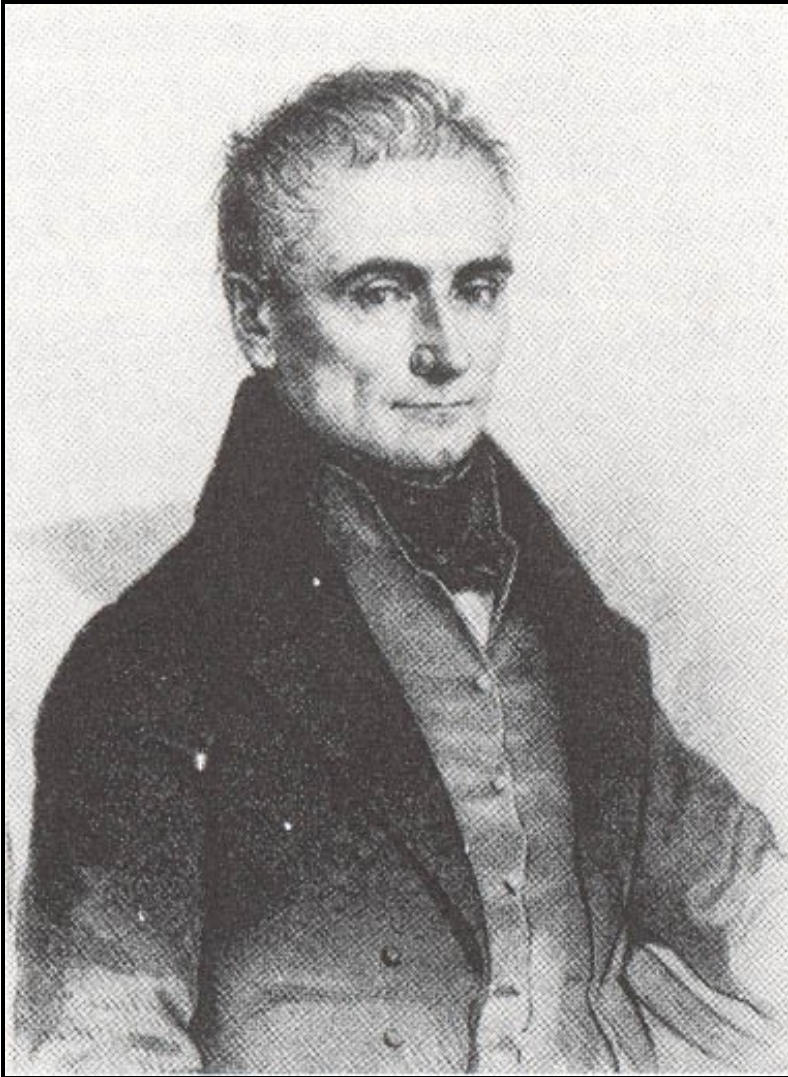
SS - smyslová

ES - endokrinní (žlázy s vnitřní sekrecí)

RS - rozmnožovací

8. ORGANISMUS

člověk – jedinec

9. POPULACE

= soubor jedinců téhož druhu, které mají možnost pohlavního rozmnožování

- lidská společnost

10. SPOLEČENSTVO (biocenóza)

- soubor organismů všech druhů

11. EKOSYSTÉM

- základní stavební jednotka přírody
- ekosystém = společenstvo + neživé prostředí

12. BIOM

- rozsáhlé celky dělené podle makroklimatu

13. BIOCYKLY

- pevninský
- mořský
- sladkovodní

14. BIOSFÉRA

- soubor všech ekosystémů na Zemi

DVĚ PROTISMĚRNÉ CESTY EXPOZICE A ÚČINKU

2 PROTISMĚRNÉ CESTY

EKOSYSTÉM

SPOLEČENSTVO

POPULACE

ORGANISMUS

ORG. SOUSTAVY

ORGÁNY

TKÁNĚ

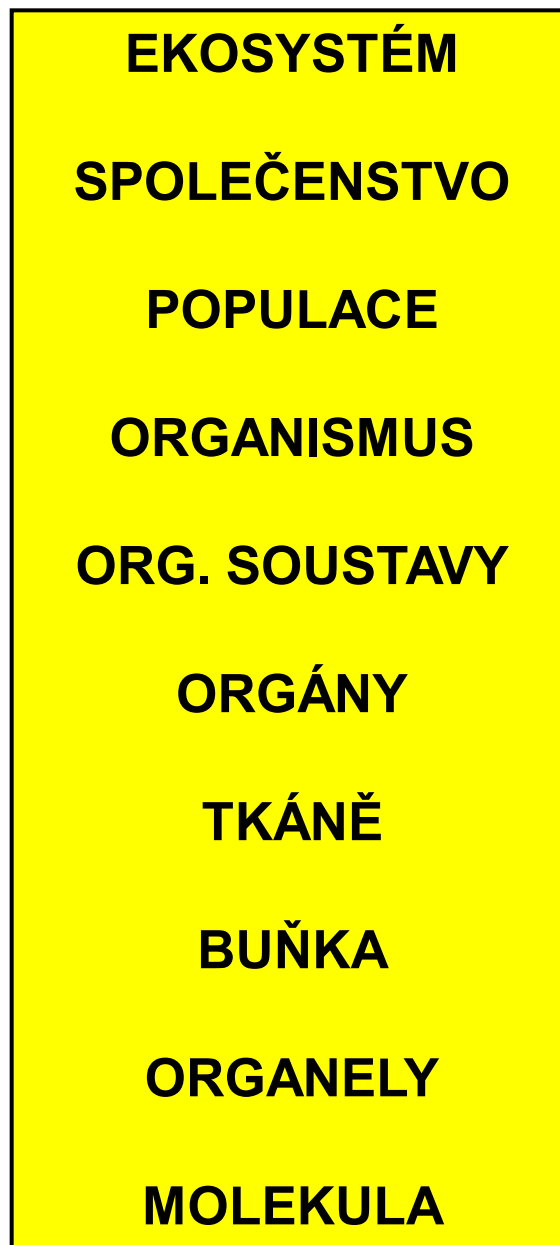
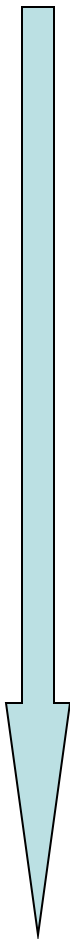
BUŇKA

ORGANELY

MOLEKULA

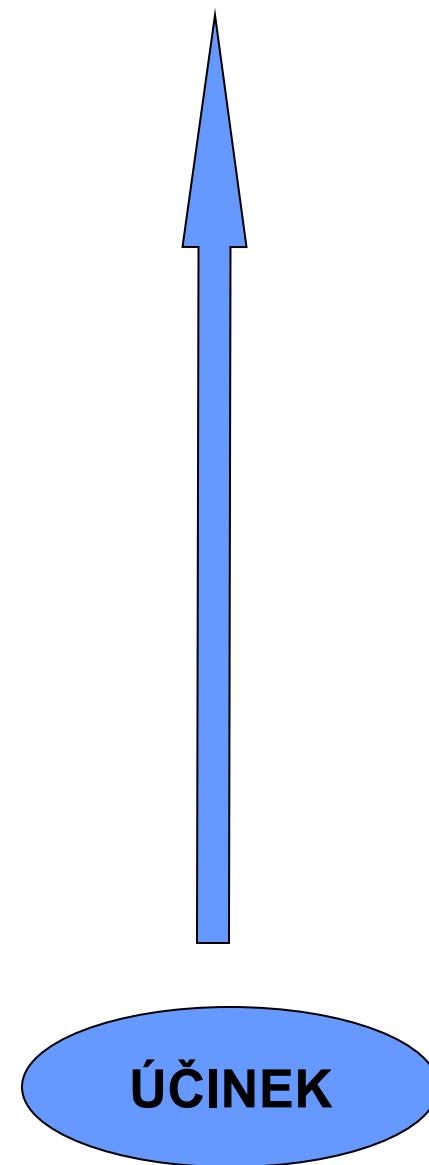
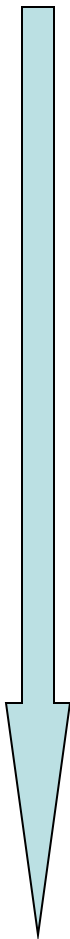
2 PROTISMĚRNÉ CESTY

EXPOZICE

2 PROTISMĚRNÉ CESTY

EXPOZICE

ÚČINEK

DIVERZITA

VLASTNOSTI

**Vlastnosti, které posilují obranu proti toxikantu:
= ty, které zvyšují variabilitu a diverzitu populace**

- **genetická diverzita**
- **druhová diverzita**
- **věková diverzita**
- **prostorová diverzita**

GENETICKÁ INFORMACE

GENETICKÁ INFORMACE

GENETICKÁ INFORMACE

James D. WATSON

americký biolog

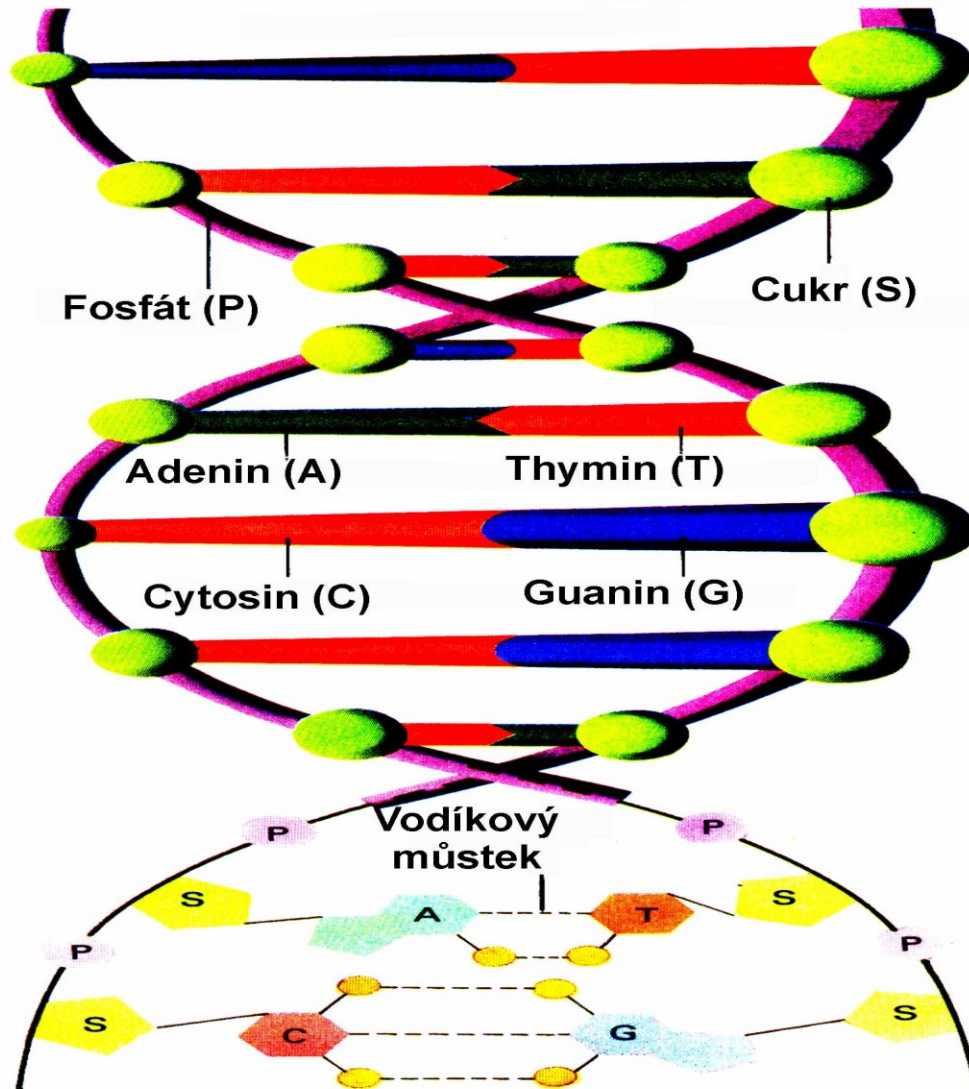
Francis H. CRICK

britský biochemik

1953 – objevení struktury DNA

GENETICKÁ INFORMACE

STRUKTURA DNK

GENETICKÁ INFORMACE

OBECNÉ SCHEMA
POHLAVNÍHO
ROZMNOŽOVÁNÍ

REDUKČNÍ DĚLENÍ
(MEIÓZA)

FÁZE
DIPLOIDNÍ

$2n$

FÁZE
HAPLOIDNÍ

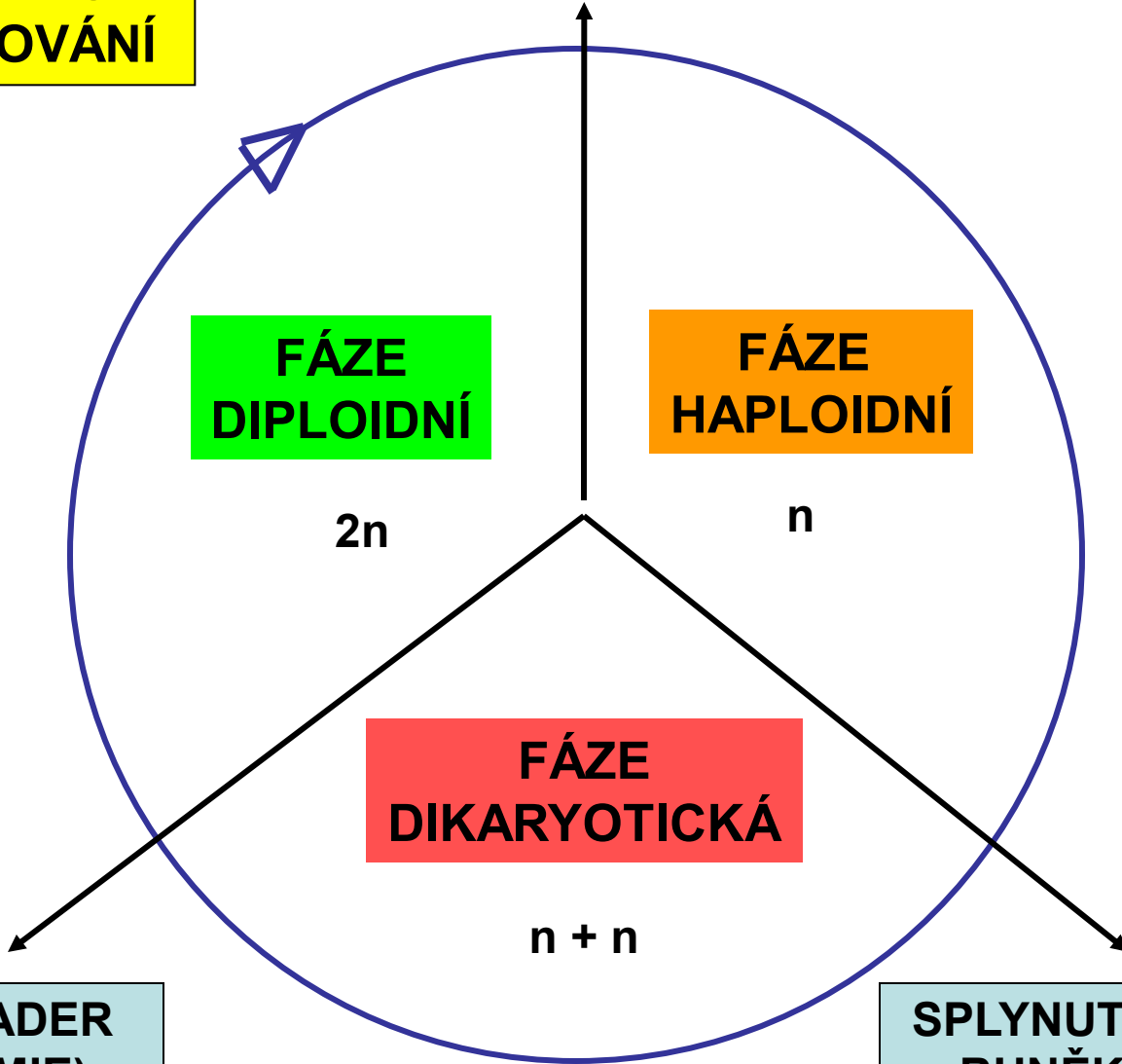
n

FÁZE
DIKARYOTICKÁ

$n + n$

SPLYNUTÍ JADER
(KARYOGAMIE)

SPLYNUTÍ POHLAVNÍCH
BUNĚK (OPLOZENÍ)

GENETICKÁ INFORMACE

VĚTŠINU SVÉHO ŽIVOTA PROŽIJÍ
V ROZDÍLNÝCH JADERNÝCH FÁZÍCH

BUK
2n

CHOROŠ
n + n

MECH
n

Mutace

MUTACE

Mutace – chyby v přepisu genetické informace

Mutageny – faktory, které způsobují mutaci
např. – **ultrafiové záření**
radioaktivní záření
chemické látky (alkohol)

PROJEV MUTACE

1.generace

vajíčko

spermie

oplozené v.

```
graph TD; A[vajíčko] --- B[oplozené v.]; C[spermie] --- B;
```

The diagram illustrates the process of fertilization. It features three light blue rectangular boxes with black outlines. The top-left box contains the text 'vajíčko' (egg). The top-right box contains 'spermie' (sperm). The bottom-left box contains 'oplozené v.' (fertilized egg/zygote). A horizontal line connects the bottom of the 'vajíčko' box to the 'oplozené v.' box. A vertical line descends from the bottom of the 'spermie' box, then turns left to become a horizontal line that ends in an arrowhead pointing to the 'oplozené v.' box, indicating the contribution of the sperm to the zygote.

PROJEV MUTACE

1.generace

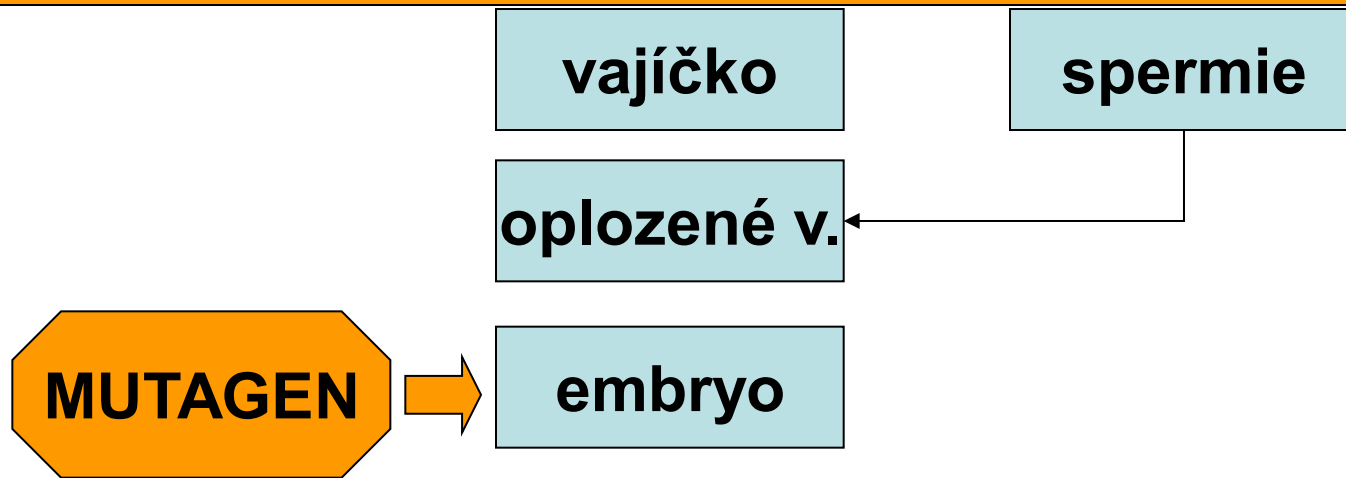
vajíčko

spermie

oplozené v.

MUTAGEN

embryo

PROJEV MUTACE

1.generace

vajíčko

spermie

oplozené v.

MUTAGEN

embryo

2.generace

dcera

PROJEV MUTACE

1.generace

vajíčko

spermie

oplozené v.

MUTAGEN

embryo

2.generace

dcera

vajíčko

PROJEV MUTACE

1.generace

vajíčko

spermie

oplozené v.

MUTAGEN

embryo

2.generace

dcera

vajíčko

spermie

oplozené v.

embryo

3.generace

DEFEKT

vnučka

3.2. KLASIFIKACE – ÚROVEŇ POPULACE

ROZDĚLENÍ PODLE DRUHŮ (TAXONOMIE)

ROZDĚLENÍ DRUHŮ PODLE STAVEBNÍHO PLÁNU

ROZDĚLENÍ ORGANISMŮ

2 TYPY ORGANISMŮ

```
graph TD; A[2 TYPY ORGANISMŮ] --> B[modulární]; A --> C[unitární]
```

modulární

unitární

ROZDĚLENÍ ORGANISMŮ

2 TYPY ORGANISMŮ

```
graph TD; A[2 TYPY ORGANISMŮ] --> B[modulární]; A --> C[unitární]
```

modulární

unitární

- **sestaveny z modulů**
- **rostliny, korály**
- **obecně přisedlé organ.**
- **často nelze odlišit jednotlivé jedince**

MODULÁRNÍ ORGANISMY

ROZDĚLENÍ ORGANISMŮ

2 TYPY ORGANISMŮ

```
graph TD; A[2 TYPY ORGANISMŮ] --> B[modulární]; A --> C[unitární]
```

modulární

- sestaveny z modulů
- rostliny, korály
- obecně přisedlé organ.
- často nelze odlišit jednotlivé jedince

unitární

- jednotný plán výstavby
- živočichové
- obecně pohyblivé organ.
- jedince lze odlišit

ČLOVĚK

ROZDĚLENÍ ORGANISMŮ

2 TYPY ORGANISMŮ

```
graph TD; A[2 TYPY ORGANISMŮ] --> B[modulární]; A --> C[unitární];
```

modulární

unitární

regenerace z modulů

pohyb (únik z dosahu)

obrana proti toxikantům

ROZDĚLENÍ DRUHŮ PODLE ŽIVOTNÍHO CYKLU

OBDOBÍ ROZMNOŽOVÁNÍ

ŽIVOTNÍ CYKLUS

ŽIVOTNÍ CYKLUS

ŽIVOTNÍ CYKLUS

2 základní faktory:

- různé **fáze životního cyklu** mohou mít různou citlivost i potenciální přístup ke kontaminantům

ŽIVOTNÍ CYKLUS

2 základní faktory:

- různé fáze životního cyklu mohou mít různou citlivost i potenciální přístup ke kontaminantům
- **délka života** určuje potenciální dobu působení kontaminantu

Rozdělení podle četnosti rozmnožování

A) druhy semelparní (monokarpické)

- 1 období rozmnožování, potom hynou
- př. jednoleté rostliny, jepice, saranče
- zranitelné v případě zásahu kontaminantu
v citlivém období

Rozdělení podle četnosti rozmnožování

A) druhy semelparní (monokarpické)

- 1 období rozmnožování, potom hynou
- př. jednoleté rostliny, jepice, saranče
- zranitelné v případě zásahu kontaminantu
v citlivém období

B) druhy iteroparní (polykarpické)

- více rozmnožovacích období, dále přežívají
- př. savci, víceleté rostliny
- větší pravděpodobnost přežití populace
- možnost opakovaného rozmnožování

Rozdělení podle synchronizace rozmnožování

- (I) všichni jedinci populace **najednou** - jedno období
- dáno především vlivem přírodních podmínek
 - sezónní chod klimatu v mírném pásmu
 - vysoké riziko pro populaci

Rozdělení podle synchronizace rozmnožování

- (I) všichni jedinci populace **najednou** - jedno období
 - dáno především vlivem přírodních podmínek
 - sezónní chod klimatu v mírném pásmu
 - vysoké riziko pro populaci

- (II) různí jedinci - **v různém období**, nebo kdykoliv
 - vliv stálých přírodních podmínek (moře, tropy, ...)
 - nižší riziko pro populaci

ŽIVOTNÍ CYKLUS

Kombinací obou faktorů vzniká tabulka:

pravděpodobnost přežití při vlivu kontaminantu	semelparie		iteroparie
		roste	
roste	jedno období (všichni stejně)	jednoleté rostliny	víceleté rostliny
	více období (kdykoliv)	vzácný typ, př. <i>Octopus cynea</i>	člověk tropické stromy

Obranné mechanismy

Potenciálně nejvíce ohrožené:

= jednoleté druhy se společným obdobím rozmnožování

-př. jednoleté rostliny

saranče

Obranné mechanismy:

- semenné banky

- vegetativní formy rozmnožování

Obranné mechanismy

Potenciálně nejvíce ohrožené:

= jednoleté druhy se společným obdobím rozmnožování

-př. jednoleté rostliny

saranče

Obranné mechanismy:

- semenné banky

- vegetativní formy rozmnožování

Závěr:

stejně mechanismy, které brání populaci před působením jiných ekologických faktorů (sucho, mráz ...) jsou využívány i pro obranu proti toxikantům

PŘÍKLAD: ŠÍDLATEC X DIMETHOAT

ŽIVOTNÍ CYKLUS X CITLIVOST

**Insekticid
DIMETHOAT**

(inhibitor cholinesterázy)

X

ŠÍDLATEC LESKLÝ
Bembidion lampros

(brouk, čeled' střevlíkovití)

ŽIVOTNÍ CYKLUS X CITLIVOST

**Insekticid
DIMETHOAT**

X

ŠÍDLATEC LESKLÝ
Bembidion lampros

(inhibitor cholinesterázy)

(brouk, čeleď střevlíkovití)

Šídlatec není cílovým škůdcem, jeho ovlivnění je vedlejším efektem zemědělského používání insekticidů.

Mortalita brouků je závislá na termínu provedení aplikace insekticidu.

ŽIVOTNÍ CYKLUS X CITLIVOST

**Insekticid
DIMETHOAT**

X

ŠÍDLATEC LESKLÝ
Bembidion lampros

(inhibitor cholinesterázy)

(brouk, čeleď střevlíkovití)

Šídlatec není cílovým škůdcem, jeho ovlivnění je vedlejším efektem zemědělského používání insekticidů.

Mortalita brouků je závislá na termínu provedení aplikace insekticidu.

Při modelových experimentech bylo zjištěno:

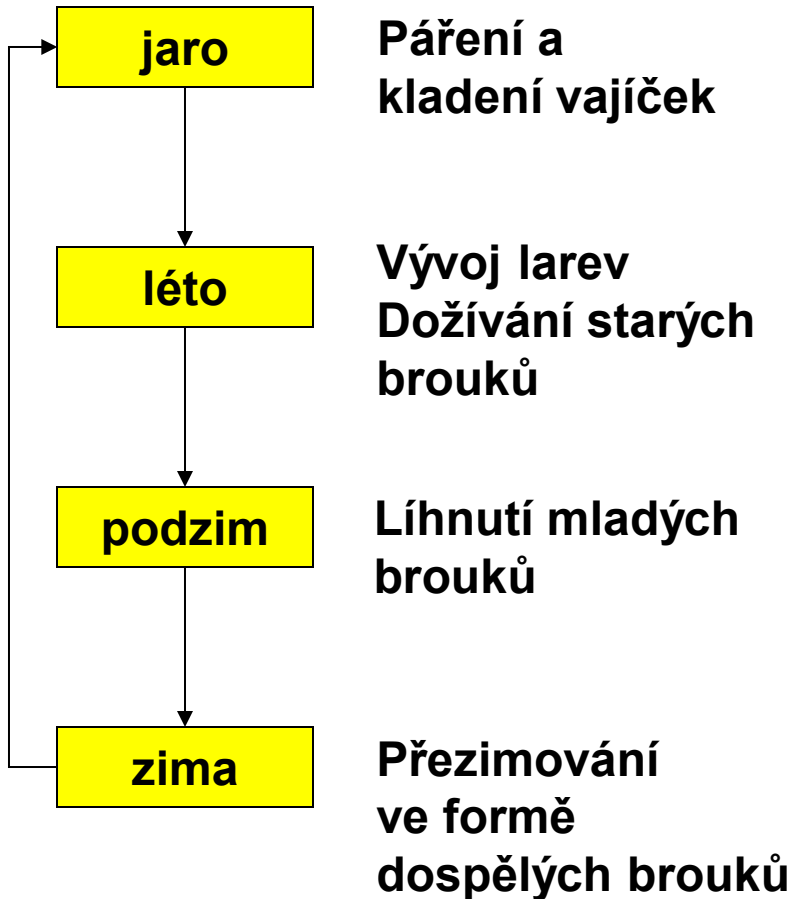
- při letní aplikaci se mortalita blížila k 100 %
- při podzimní aplikaci byla mortalita cca 50 %

Vysvětlení vychází ze znalosti životního cyklu těchto brouků.

ŽIVOTNÍ CYKLUS X CITLIVOST

ŽIVOTNÍ CYKLUS ŠÍDLATCE LESKLÉHO

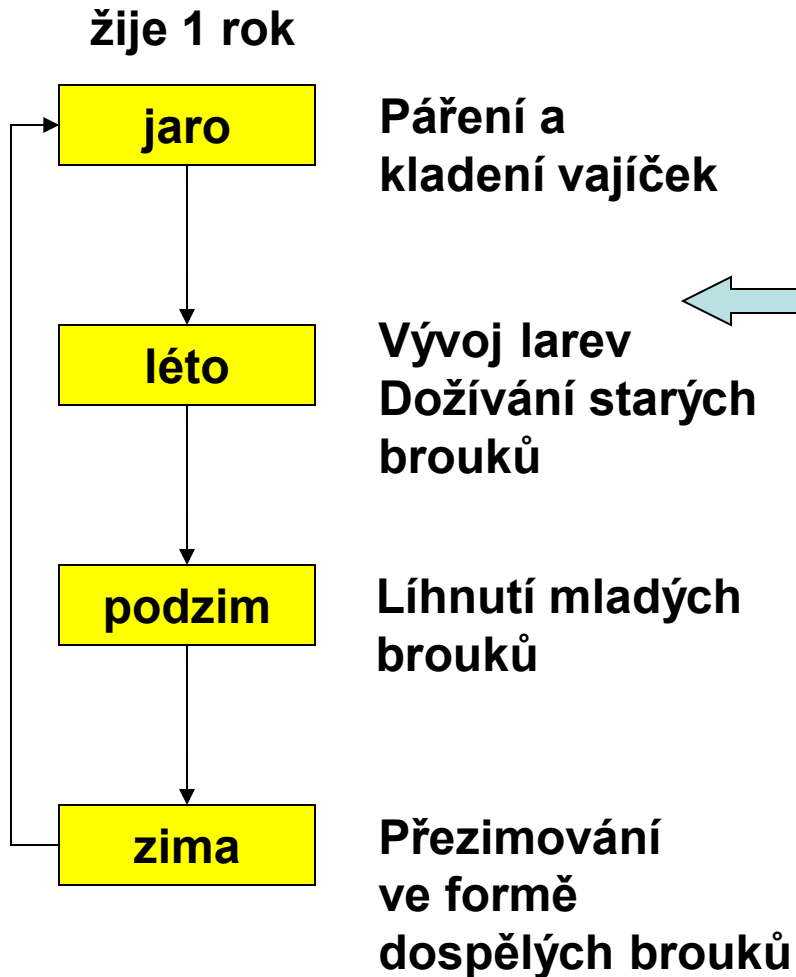
žije 1 rok

ŽIVOTNÍ CYKLUS X CITLIVOST

ŽIVOTNÍ CYKLUS ŠÍDLATCE LESKLÉHO

APLIKACE INSEKTICIDU

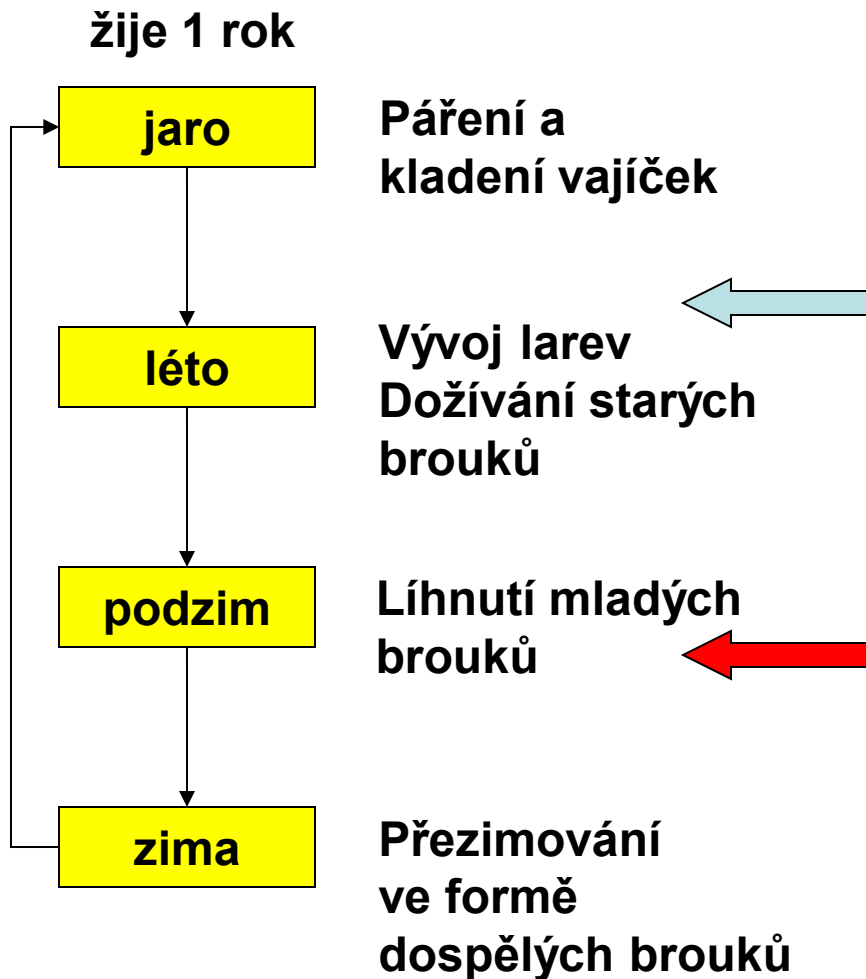

- V LÉTĚ (od poloviny června)**
- působí na staré vykladené brouky
 - jen urychluje přirozené vymírání
 - nízká odolnost - vysoká mortalita
 - přesto nízký dopad na populaci
 - (vliv na vajíčka nebyl zjištěn)

ŽIVOTNÍ CYKLUS X CITLIVOST

ŽIVOTNÍ CYKLUS ŠÍDLATCE LESKLÉHO

APLIKACE INSEKTICIDU

V LÉTĚ (od poloviny června)

- působí na staré vykladené brouky
- jen urychluje přirozené vymírání
- nízká odolnost - vysoká mortalita
- přesto nízký dopad na populaci
- (vliv na vajíčka nebyl zjištěn)

NA PODZIM

- působí na mladé brouky
- jsou odolnější – nižší mortalita
- ale vyšší dopad na populaci
- pokles reprodukčního potenciálu

OVLIVŇOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO CYKLU

ŽIVOTNÍ CYKLUS

- šlechtění
- genetické inženýrství

MINULOST x BUDOUCNOST

VAJÍČKA

SPERMIE

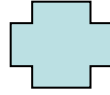
OPLOZENÍ

DONOŠENÍ

MINULOST x BUDOUCNOST

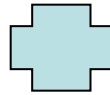
VAJÍČKA

vlastní

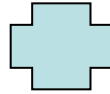
SPERMIE

vlastní

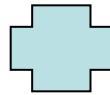
OPLOZENÍ

tělo matky

DONOŠENÍ

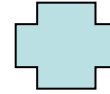
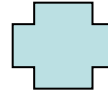
tělo matky

MINULOST x BUDOUCNOST

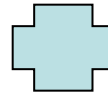
VAJÍČKA

vlastní

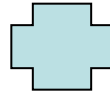

SPERMIE

vlastní

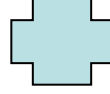
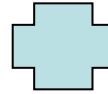

cizí

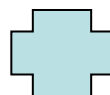
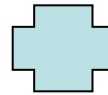
OPLOZENÍ

tělo matky

DONOŠENÍ

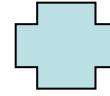
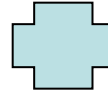
tělo matky

MINULOST x BUDOUCNOST

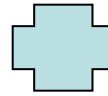
VAJÍČKA

vlastní

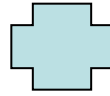

SPERMIE

vlastní

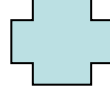
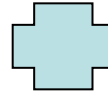

cizí

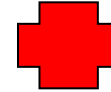

OPLOZENÍ

tělo matky

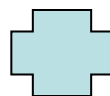
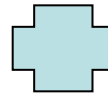

in vitro

DONOŠENÍ

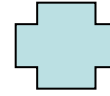
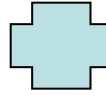
tělo matky

MINULOST x BUDOUCNOST

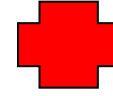
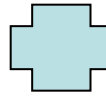
VAJÍČKA

vlastní

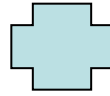

SPERMIE

vlastní

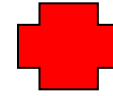
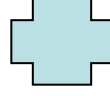
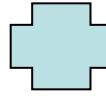

cizí

OPLOZENÍ

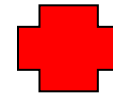
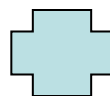
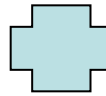
tělo matky

in vitro

DONOŠENÍ

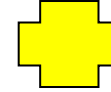
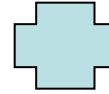
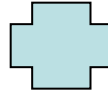
tělo matky

MINULOST x BUDOUCNOST

VAJÍČKA

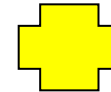
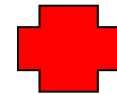
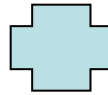
vlastní

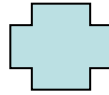
cizí

SPERMIE

vlastní

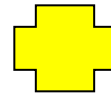
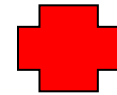
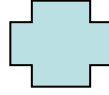
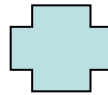

cizí

OPLOZENÍ

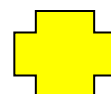
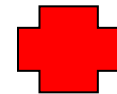
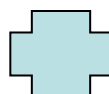
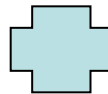
tělo matky

in vitro

DONOŠENÍ

tělo matky

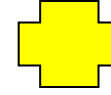
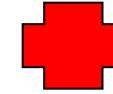
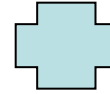
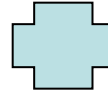

jiná žena

MINULOST x BUDOUCNOST

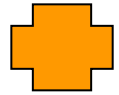
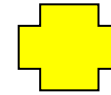
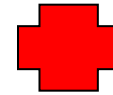
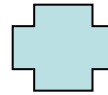
VAJÍČKA

vlastní

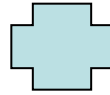
cizí

vlastní

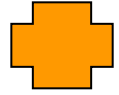
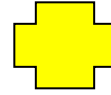
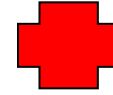
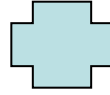
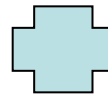
SPERMIE

cizí

OPLOZENÍ

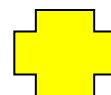
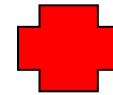
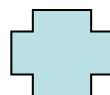
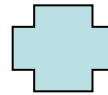
tělo matky

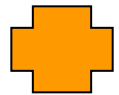
in vitro

DONOŠENÍ

tělo matky

jiná žena

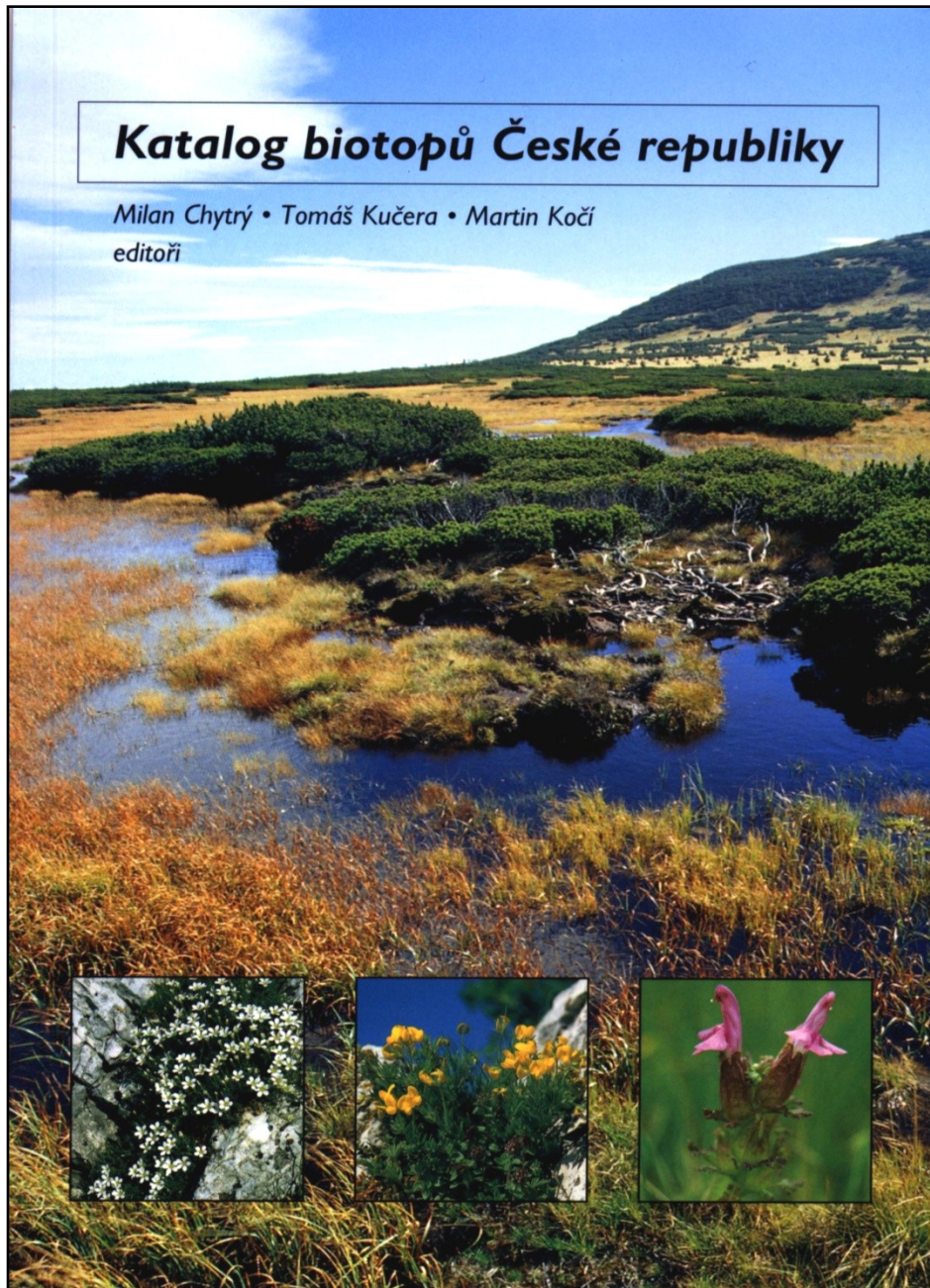

3.3.

**KLASIFIKACE –
ÚROVEŇ EKOSYSTÉMŮ**

Katalog biotopů České republiky

Milan Chytrý • Tomáš Kučera • Martin Kočí
editoři

Katalog biotopů České republiky

Chytrý, Kučera, Kočí /ed./

**moderní, aktuální publikace (2001)
podle ní probíhá mapování NATURA 2000**

**převodní klíč na evropský systém
(natural habitat – směrnice 92/43/EHS)**

**hierarchické uspořádání biotopů
možnost diferencovaného přístupu v EcoRA**

**popis druhového složení – dominantní i
minoritní druhy – pro volbu endpointů**

**hodnocení založené na vegetačních. jednotkách,
reprezentuje i spektrum abiotických faktorů**

Hierarchie biotopů

formační skupiny

L Lesy

-
- V Vodní toky a nádrže
 - M Mokřady a pobřežní vegetace
 - R Prameniště a rašeliniště
 - S Skály, sutě a jeskyně
 - A Alpínské bezlesí
 - T Sekundární trávníky a vřesoviště
 - K Křoviny
 - L Lesy
 - X Biotopy silně ovlivněné člověkem

základní jednotky

L5 Bučiny

podjednotky

L5.4 Acidofilní bučiny

V - VODNÍ TOKY A NÁDRŽE

Přírodní park Východní Krušné hory, rybník na toku Slatina

M - MOKŘADY A POBŘEŽNÍ VEGETACE

Rákosina v NPR Novozámecký rybník (okres Česká Lípa)

R - PRAMENIŠTĚ A RAŠELINIŠTĚ

Vrchoviště se suchopýrem pochvatým – Hrubý Jeseník

S - SKÁLY, SUTĚ A JESKYNĚ

Suťové pole v PR Špičák – Krušné hory

A - ALPÍNSKÉ BEZLESÍ

Druhově chudý smilkový trávník na vrcholových plošinách
Krkonoš u Harrachových kamenů

T – SEKUNDÁRNÍ TRÁVNÍKY A VŘESOVIŠTĚ

Úpolínová louka na úpatí PR Špičák – Krušné hory

T – SEKUNDÁRNÍ TRÁVNÍKY A VŘESOVIŠTĚ

Porost pcháče různolistého – Kamenný Dvůr

T – SEKUNDÁRNÍ TRÁVNÍKY A VŘESOVIŠTĚ

Rozsáhlé porosty kavylů – Hadcová step u Mohlelna

T – SEKUNDÁRNÍ TRÁVNÍKY A VŘESOVISŤE

Sekundární vřesoviště – Nakléřov (Ústí nad Labem)

K – KŘOVINY

Mokřadní vrbiny v nivě Vltavy – PP Krňák (Praha)

L – LESY - L1 Mokřadní olšiny

Olšina s porosty ostřice různé – u rybníka Jordán (Hradec Králové)

L – LESY – L2 Lužní lesy

Lužní les v údolí Robečského potoka - Zahrádky

L – LESY – L3 Dubohabřiny

Dubohabřinový porost – PP Modřanská rokle – Cholupice - Praha

L – LESY - L4 Sut'ové lesy

KRUŠNÉ HORY,
údolí Rybného potoka

L – LESY – L5 Bučiny

Acidofilní bučina - Ralsko

L – LESY – L6 Teplomilné doubravy

Moravský kras

L – LESY – L7 Acidofilní doubravy

JEDLOVÁ HORA

L – LESY – L8 Suché bory

Novohradské hory

L – LESY – L9 Smrčiny

Novohradské hory

L – LESY – L10 Rašelinný bor

Rašelinný bor v PR Borkovická blata (Tábor)

X – BIOTOPY SILNĚ OVLIVNĚNÉ NEBO VYTVOŘENÉ ČLOVĚKEM

X1 Urbanizovaná území
X2 Polní kultury
X3 Antropogenní plochy mimo sídla se sporadickou vegetací
X4 Ruderální bylinná vegetace mimo sídla
X5 Křoviny s ruderálními a nepůvodními druhy
X6 Lesní kultury s nepůvodními dřevinami
X7 Paseky s podrostem původního lesa
X8 Paseky s nitrofilní vegetací
X9 Nálety pionýrských dřevin
X10 Nelesní stromové výsadby mimo sídla
X11 Vodní toky a nádrže bez ochranné významné vegetace
X12 Nálety pionýrských dřevin
X13 Nelesní stromové výsadby mimo sídla
X14 Vodní toky a nádrže bez ochranné významné vegetace

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

PŘÍKRÉ SVAHY NAD ÚDOLÍM JIHLAVY

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

JADERNÁ ELEKTRÁRNA DUKOVANY

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

**NÁHORNÍ PLOŠINA SE STEPními POROSTY
(ostřice nízká, kostřava ovčí, křivatec český, divizna brunátná)**

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

VE STEPI SE VYSKYTUJE ŘADA VZÁCNÝCH DRUHŮ ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ

Např.
kavyl tenkolistý (*Stipa stenophylla*)
kavyl chlupatý (*Stipa dasyphylla*)

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

**CHARAKTERISTICKÝM JEVEM V REZERVACI JE VÝSKYT ČETNÝCH
NANISMŮ – TRPASLIČÍCH TVARŮ – ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ,
JAKÉ JSOU PŘÍČINY?**

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

HADEC (*SERPENTINIT*)

- ŠEDOZELENÁ, TMAVĚZELENÁ AŽ ČERNÁ HORNINA

- ULTRABAZICKÁ HORNINA

- SKLÁDÁ SE Z MINERÁLŮ SERPENTINOVÉ SKUPINY (NAPŘ. CHRYSOTIL, KTERÝ SE TĚŽÍ JAKO SERPENTINOVÝ AZBEST)

• SLOŽENÍ

EXTRÉMNÍ NEDOSTATEK DRASLÍKU	0,27 %	K ₂ O
NÍZKÝ OBSAH VÁPNIKU	2,84 %	CaO
NÍZKÝ OBSAH FOSFORU	0,15 %	P ₂ O ₅
EXTRÉMNĚ VYSOKÝ OBSAH HOŘČÍKU	32,9 %	MgO

MOHELENSKÁ HADCOVÁ STEP

KLASICKÉ VYSVĚTLENÍ NANISMŮ: CHEMISMUS HADCŮ

NA VZNIKU EKOMORFÓZ SE PATRNĚ PODÍLÍ 3 HLAVNÍ FAKTORY

**XEROTERMNÍ
PODMÍNKY**

**CHEMISMUS
HADCŮ**

**INTENZIVNÍ
PASTVA**

3.4. KLASIFIKACE – ÚROVEŇ BIOMŮ

BIOMY

BIOMY:

1. TUNDRA
2. TAJGA
3. OPADAVÉ LISTNATÉ LESY
4. VŽDYZELENÝ SUBTROPICKÝ A TROPICKÝ LES
5. STEP
6. SAVANA
7. TROPICKÝ DEŠTNÝ PRALES
8. POUŠŤ

BIOMY - TUNDRA

Ekotoxikologická charakteristika:

- **nízké teploty – studená past pro volatilní org. látky**
- **kumulace umělých radionuklidů v lišejnících – vstup do potravního řetězce**

BIOMY - TAJGA

Ekotoxikologická charakteristika:

- **nízké teploty – vypadání persistentních organických látek z atmosféry**
- **značná citlivost převládajících jehličnanů k acidifikaci**
- **velký potenciální zdroj skleníkového plynu – metanu**
- **velký aktivní povrch biomasy pro záchyt toxikantů**

BIOMY - OPADAVÉ LISTNATÉ LESY

BUČINA – BROUMOVSKÉ STĚNY

Ekotoxikologická charakteristika:

- **blízký kontakt s průmyslovými a zemědělskými zdroji**
- **vysoká spotřeba pesticidů v industriálním zemědělství**
- **vyšší odolnost listnatých stromů vůči imisím**
- **velký aktivní povrch biomasy pro záchyt toxikantů**

BIOMY - VŽDYZELENÝ SUBTROPICKÝ A TROPICKÝ LES

**JIHOZÁPADNÍ FRANCIE
POBŘEŽÍ ATLANTIKU**

Lesy s vřesovci a planikou

Ekotoxikologická charakteristika:

- **časté požáry jako zdroj emisí přírodního původu**
- **destrukce organických látek v půdě při požárech**
- **vyšší teploty – zvýšená volatilizace organických látek**

BIOMY - STEP

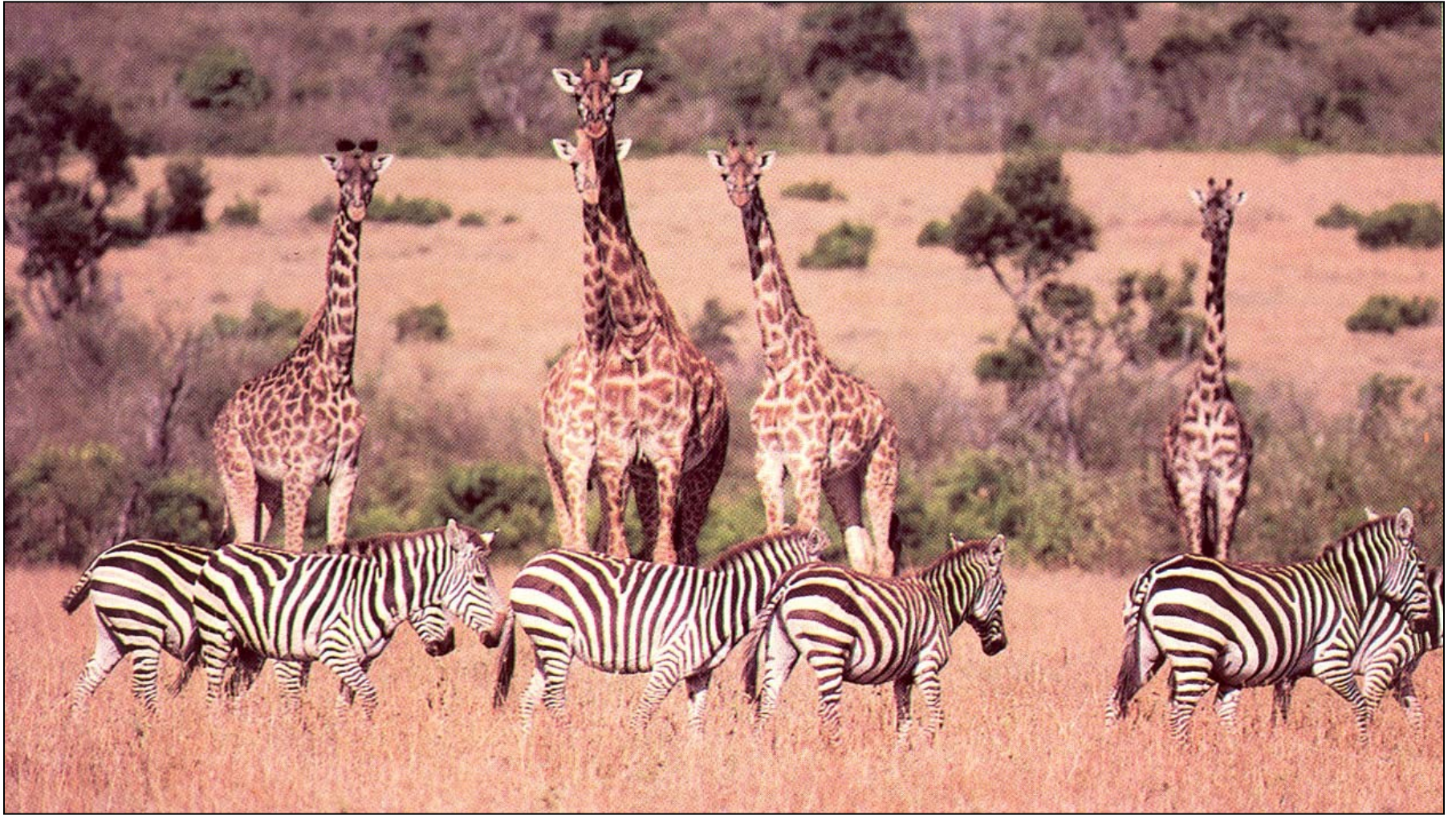

MAĎARSKÁ PUSTA

Ekotoxikologická charakteristika:

- **nízký podíl srážek při vstupu a pohybu toxikantů**
- **vysoká teplota – zvýšená volatilizace**
- **převaha zemědělského využití – nárůst spotřeby průmyslových hnojiv a pesticidů**
- **vysoká sorpční a akumulární schopnost půdy**
- **nízký aktivní povrch biomasy pro záchyt toxikantů**

BIOMY - SAVANY

Ekotoxikologická charakteristika:

- **časté požáry jako zdroj emisí přírodního původu**
- **destrukce organických látek v půdě při požárech**
- **vyšší teploty – zvýšená volatilizace organických látek**

BIOMY - POUŠTĚ

POUŠŤ SE SOLNÝM JEZEREM - TUNIS

Ekotoxikologická charakteristika:

- **vysoká teplota, vysoká volatilizace organických látek**
- **velmi nízká sorpční a akumulární schopnost půdy**
- **nepodstatný vliv biomasy na pohyb toxikantů**
- **vysoký podíl větru na přenosu látek**
- **nízký vliv srážek na pohyb toxikantů**

BIOMY - TROPICKÝ DEŠTNÝ PRALES

Ekotoxikologická charakteristika:

- **vysoká teplota – vysoká volatilizace**
- **vysoký podíl srážek na pohybu toxikantů**
- **snížená sorpční a akumulační kapacita půdy**
- **velmi rychlý koloběh biomasy a vázaných toxikantů**
- **velký aktivní povrch biomasy pro záchyt toxikantů**
- **zvýšená reakční rychlost chemické degradace látek**

Posuzování vlivů na životní prostředí

Centrum pro výzkum
toxických látek

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována
Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem
České republiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky